

Minden itt elősorolt tárgy a legmondosabban esomagoltatik s küldetik el.

Traugott raktárának

A legkisebb megbizás a legyorsabban s legpontosabban eszközöltetik.

Mivel hírdetéseink utánoztatnak s hamisítanak, kérjük czügőnket IV. osztálya. TRAUOGOTT FEITEL megjegyze.

Mivel hírdetéseink utánoztatnak s hamisítanak, kérjük czügőnket TRAUOGOTT FEITEL megjegyze.

- 1 kr. 5 db. jó aczéltoll.
- 1 » 2 » tolltartó.
- 1 » 1 » irókönyveske.
- 3 » egy ezüstözött érc kávéskanal.
- 2 » 1 db. finom pipere-zsappan.
- 3 » 1 » gyakorlati kulcstartó.
- 3 » 1 » kenőkefe.
- 3 » 2 köteg finom havannah szivar-papír.
- 3 » egy szabadalmazott cipő- s keztütyömből.
- 3 » egy db. radir-gummi.
- 3 » egy czérnabuzó gép.
- 3 » egy örök napjár.
- 3 » egy finom jegyzőkönyv.
- 3 » négy db. illatos pecsétiás.
- 3 » egy bádogtálca.
- 3 » egy finom szebevaló tüzserszám. viaszgyufával.
- 3 » egy üveg kitűző „bécsi“ tinta.
- 4 » egy elegáns fénykép-keret.
- 4 » egy doboz festék 12 színnel, s csocetol.
- 4 » egy ezüstözött gyűrű.
- 5 » egy zsebtűkőr.
- 5 » egy ajk-harmonika.
- 5 » egy cukorforgó.
- 5 » egy pár harisnyakötő.
- 5 » egy ezüstözött érc evőkanál.
- 5 » egy leányfogó-gép.
- 5 » egy csinos órádsz.
- 5 » egy üveg gyertyaellenző.
- 5 » egy » „ezüst-golyó“ legkitűzőbb érczisztító szer.
- 5 » igen sok nemű jákszer.
- 5 » különböző társajáték.
- 5 » egy szép képes-könyv szöveggel ellátva.
- 5 » egy finom mellűt.
- 5 » egy gyakorlati határidő-mutató.
- 5 » egy szép gyűrű.
- 5 » egy kávé tálca.
- 5 » egy finom világosság ellenző.
- 5 » egy db. glycerin- vagy növény-zsappan.
- 5 » egy db. viaszhajkenés.
- 5 » egy kauscuk utazófűsi.
- 5 » egy db. legjobb növény-fogpép.
- 5 » egy bádog takarékpénztár.
- 5 » egy pár nadragkimelő.
- 5 » egy csinos bádogharosna.
- 5 » egy vadász- vagy jelzősip.
- 5 » egy legjobb és gyakorlati szivartartó.
- 5 » egy skatulya 3 db. finom pecsétviaszszal.
- 5 » 12 db. irón.
- 1 » a leggyönyörűbb fényképek.
- 1 » egy szivarmetszők.
- 5, 10, 20, 30, 40, 50 kr. a legkülönbözőbb ajándék darabok nők, férfiak, fiúk s leányok számára.
- 6 kr. egy tucazt hajfordító bőrből.
- 8 » egy gyermek-óra láncszál.
- 10 » egy pár ezérnakestyű gyermeknek.
- 20 » egy finom uri selyem nyakkendő.
- 10 » egy finom jegyzőkönyv.
- 10 » egy doboz 12 db. finom festékkel.
- 10 » egy valódi tajt-szipka.
- 10 » egy finom mellűt s fulbevalókészlet.
- 10 » egy üveg, finom illatos hajolaj.
- 10 » egy olló-láncz.
- 10 » egy nagy szarufűsi.
- 10 » egy zár kulccsal bőrdöndre.
- 10 » egy franczia s bécsi hüvelyk mért.
- 10 » egy csinos legyező.
- 20 » egy pár porcellán kávéscsésze.
- 15 » egy porcellán csomogé-tányér.
- 10 » egy gyakorlati szivarcsináló-gép.
- 10 » 100 db. kitűző varrótü.
- 10 » egy jó tárcza.
- 10 » egy pár gyermek-harisnya.
- 10 » egy pipa szárral.
- 10 » egy tajtéék szivarzípka.

az egyedüli és általánosan elismert Traugott Feitel árnacsarkna, Bécsben, Kúrtnering 2. sz.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó által legújabb időben kiadó-hivatalában (Pest, egyetem-utca 4-dik szám) úgy mint minden könyvrusnál kapható:

A pusztai hercegnő. Tavaszi levelek.

Regény. Beszély.

Irta Marlitt E. Irta Tóvölgyi Titusz.

Benedek Irma. Második kiadás.

2 kötet. (Nyolczadrét, 575 l.) füze 2 ft. (Nyolczadrét, 216) füze 1 forint.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1872. (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Mindenkinek különös figyelmébe ajánlatik a

Dr. Forty-féle általános SEB-TAPASZ,

Dr. FORTY'SCHES PFLASTER

... (carbunculus pustula maligna), megkeményedések, genyvedések, vérkelések, minden mirigybetegségek, görvélyes fekélyek, fagyárgák, körömméreg, vadus, tagszács, csontszű, kifözamisás és megárdulások, helyi csúsz; továbbá a szülés folytani lábfelfakadások, és sebek, fájós fekélyzet vagy már genyes női mell. — Sok nő már csirában volt emlőráktól, — a különben elkerülhetlen életveszélyes sebési műtétnél mellőrsével — egyedül ezen jeles sebtapasznak használata által menekült meg. Végre a testbe teljesen bemélyített bármilyen szálka, vagy darázs és méhfulánka csupán ezen tapasztnak rövid ideig használati folytán annyira előtűnik, hogy azután a testből közönségesen szabad kézzel, sebészi műtét és fájdalom nélkül könnyen kihúzható, mire a seb gyógyulása nemsokára bekövetkezik.

Ezen megbecsülhetlen gyógyszer, melynek jelessége leghitelesebb egyének számos s különös kívánatra bármikor felmutatható bizonyítványai által már régan a legfényesebben elismertett — rendkívüli, s legkülönműbb esetekben megpróbáltatásánál és feltűnő sikerűs eredményeinél fogva, melyek használata által még elavult bajokban is elérhetnek, jól megalapított és elterjedt híret kétségbevonhatlanul igazolja.

Egy csomag ára 50 kr., nagyobb csomag 1 frt. használati utasítással együtt, postán küldve 10 krallal több. — Egy frtyai csomagnál kisebb szállítmány nem tejesítetik. Közponi küldeményező raktár: Pesten TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész urnálkirály-utca 7-ik szám alatt.

Továbbá kapható Pesten: Jezovits M. udvari gyszárában, a Lipótvárosban, három korona- és marokkói-utca sarkán. — Formágyi F. gysz. 3 korona-utca 26 sz. — A „szent háromsághoz“ címzett városi gyszárában a városbíróterén és Emresz K. a városi-utczában az „arany orszálahoz“ és ugyanannál az uri-utczában a „két mástrhoz.“ címzett üzletében. — Botka és társánál a nagymező-utca 45. sz. — Budán: Pichler Győző kir. udv. gysz. A Krisztinavárosban Wlaschek E. gyógyszer. A Tabánban (Ráczváros): Ráth P. gyógyszerész fő-utca. Aradon: Szarka J. nál. — B-Ujfalun: Vass Jenő. — Békés-Csabán: Biener B. — Debreczenben: dr. Róthcsnek V. E. — Egerben: Tamásy K. gysz. — Duna-Földváron: Nádháza P. — Egerben: Plank Gy. Schüttag J. és Köllner Lőr. gyógyszer. — Eperjesen: Isépy Gy. — Érsekújvárott: Conlegner J. — Esztergomban: Kégl L. — Gyöngyösön: Mersits J. — Győrött: Lehner F. — Hajóson: Fallner J. postamester urnál. — H.-M.-Vasárhelyt: Wolf V. — H.-Szoboszlón: Beszedes J. — Jászberényben: Teschler E. — Kassán: Koregkó A., Wandraschek K. gysz., Megay G. és Hegedűs L. — Késmárkon: Generisch C. A. gysz. — Komáromban: Grötschel Zs. — Kún-Madaroson: Jung K. — Leván: Boleman Ede. — Makón: Weil M. — Miskolczon: Dr. Csáthi Szabó J. — M.-Szigeten: Héder L. — Mohácsban: Pyrkor Gy. gyógyszer. — N.-Kanizsan: Wajdits J. — N.-Szombaton: Pántotsek R. — N.-Varadon: Huzella M. — Nyírbathoron: Sstruhár J. — Nyiregyházan: Kovács S. — Pakson: Malatinszky S. — Pécsen: Sipőcz J. — Pozsonyban: Pisztróty B. — Rimaszombatban: Hamaliár K. — Rozsnyón: Pósch J. és Hirsch J. N. — Sümegen: Stamborszky. — Szabadkán: Bugárszky S. és König S. — Szathmaron: Jurcsko D. — Sz.-Fehérvárott: Braun J. — Szombathelyen: Pillich F. — Temesvárott: Pecher J. E. és Quiriny A. gysz. — Técsön: Ágoston Gy. — T.-Ujlakon: Roykó G. — Ungvárott: Kólcshy J. és Lám Sándor gysz. — Veszprémben: Ferenczy K. — Zagrabbán: Mißbach Zs. — Zircen: Tejfel J.

Bécsben: Plebán F. Xav. gyógyszerész urnál a régi tábort gyógyszerháznál István-tér Nr. 1. — Dr. Girtler gyógyszer. Freising Nr. 7. — Wisinger F. az „arany saához“ címzett gyógytárában, a Schwarzenberg-terén. Pragában: Fürst J. — Grazban: Dr. Grablovitz V. nál.

Erdélyország. Kolozsvárott: Binder K. gyógyszer. — Brassón: Fabiek E. és Gyertyánffy J. és fainál. — Hátszegen: Máté B. gyógyszer. — Magyar-Laposon: Breuer P. gyógyszer. M.-Vasárhelyt: Bucher M. — N.-Szebenben: Zöhner I. F. nál. — Szászváros: Rekert E. K.

Főraktár: Moldvaországban: Jassiban: Jassinski A. gyógyszerésznél. A t. cz. gyógyszerész és kereskedő urak, kik raktárt elvállalni hajlandók lennének, felszólítanak, miszerint a részbeni ajánlataikat ezen gyógyszer készítő-jéhez FORTY LASZLÓHOZ címezve: Budára (Ráczváros, fútoza, 590. szám) beküldeni sziveskedjenek, kik megrendeléseket is pontosan teljesít.

Vidék bérmentese levelek általi megrendeléseket az árak készpénzbeni beküldése, vagy postai utalvány, vagy utlevél mellett tűstént és legpontosabban teljesítetnek.

Bizonyítvány.

Alóírott ezennel bizonyítom, miszerint a Forty orvos féle sebtapaszt — családilag hazamban — „légsóhurát, hártásgyíyk és rögzött daganat, úgy szegezés ellen“ — használván, az gyors és fájdalmat csillapítással — próbált több orvosi szerek ellenében, hathatósága által oly annyira használt, hogy csakis ennek tulajdoníthatom a fenti bajoknak sikeres és gyors orvoslását, illetőleg tökéletes gyógyulását, miert is ezen sajtókezőleg irt bizonyítványt tekintetes Forty László ur részére, az erre felkért két tanu jelenlétében, novem aláírásával megerősítvén — kiadtam.

Zomborban, március hó 3-ik napján, 1870. évben. Seldy Ferencz s. k., levéltárnok. Előttünk: Satrilich Gyula s. k., mint tanu. Bikár Vasul s. k., mint tanu.

Mindennemű takaró-papíros (Makulatur) kapható Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt.

Pest, szeptember 15-én 1872.

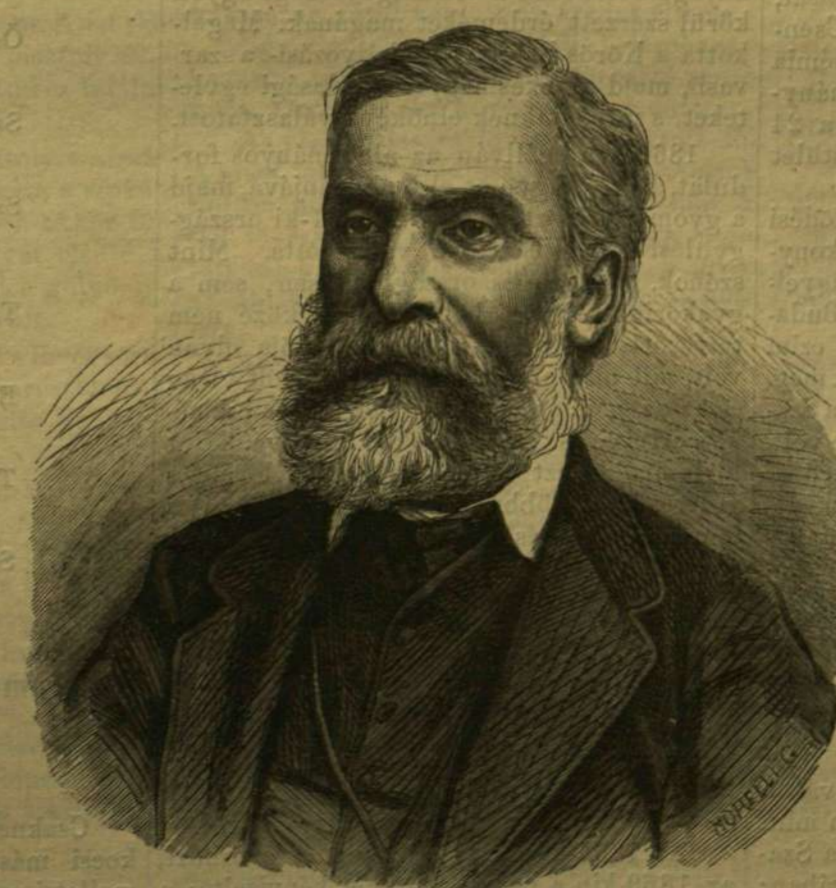
Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hírdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasábrótt petti sor, vagy annak helye, egyszeri ígtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többesri ígtatásnál csak 7 krajczárba számítottatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket előfog Bécseben: Opeilik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön ígtatás után 30 krajczár.

Trefort Ágoston.

A volt igazságügyminiszter rég hírlett s közelebről bekövetkezett visszalépésével, az igazságügyi tárcazt a volt vallás- és közoktatási miniszter, Pauler, vette át. Helyére a kormányelnök választása s a fejedelem bizalma azon férfit illetté, kinek arczképét nem először közli most a „Vasárnapi Ujság“, mert közeletünk egy régi munkását, a magyar alkotmányos életnek még a forradalom előtti szabadelvű ellenzék korából ismeretes, s azóta is a közügyek nem egy ágában, a szellemi és anyagi érdekek terén egyaránt tevékeny bajnokát tiszteljük benne.

Trefort Ágoston, az új kultuszminiszter, mint európai miveltésű s széles látókörű ember ismeretes. Hogy báró Eötvösnek sógora, az nála többet jelent, mint az esetleges rokoni összeköttetés egyszerű tényét; mert a nagy emberekkel való összeköttetés ép úgy szolgálhat előnyünkre, mint hátrányunkra, a szerint a mint az elővéleménynek s várakozásból ránk háruul, megfelelni képesek vagyunk vagy nem; s a szerephez és munkakörhöz, mely a névhez kötte van, elég tehetségünk van, vagy nincs.

TREFORT ÁGOSTON.

Trefort viszonya Eötvöshöz nem határozódott abban, hogy két testvért birtak nőül. Első fiataláguktól fogva szoros barátság fűzte őket össze. Közös eszmék lelkesítették s közös törekvések irányozták pályájukat. Már első irodalmi fellépéseiknél együtt találjuk őket. Az első „Budapesti Szemle“ kötetében egymás mellett áll nevek. Mikor a Kossuthtól átvett „Pesti Hírlap“ a nyugot-európai parlamentarizmus eszméinek közlönyévé vált, Szalay és Csengery mellett együtt látjuk a két „doctrinair“-t a hogy őket Eötvös idealizmusának fennszárnyaló utait. Eötvös meghalván, Andrassy, akkor magyar miniszterelnök, Trefortot kínálta meg legelőször az őrösen maradt székek. Szive bizonyosan tudták volna, hogy alig pár év meghozza eszméiknek a fényes sikert.

ban, mintsem erőt érzett volna magában, biztos kézzel fogni fel s reszketés nélkül elejtett fonalat. „Ne kívánjátok tőlem“ — mondá — „hogy az ő még meleg székébe iljek.“ Az események úgy hozták magukkal, hogy két év mulva ez mégis megtörténjék. S az ország most azt várja, hogy Trefort az Eötvös félbehagyott munkáját fogja folytatni.

Ime, mennyi érintkezési pont, a mi önkénytelenül is a két államférfi közötti összehasonlításra hívja föl a szemlélet. A sok hasonlat mellett lényeges különbség is van a két ember közt. Mint a kelmének színe és visszája, úgy állanak egymáshoz: ugyanaz s mégis más. Az Eötvös magas idealizmusa bizonyos fényt és zománcot kölcsönzött a kelme színének; költői szelleme virágokat hímzett a sötétebb alapra, s ha forgattad, a mint a nap sugarai reá estek, különböző színekbe játszva csillogott; a meleg kedély lágyágot öntött rá, mint a bársonyra s érintése puha és mégis villanyos volt. Visszaján hiányzik a zománc, a színek élénksége, s a rajz virágai; de a szálak erősebbek s a kelme tartósságának alapja abban gyökerezik. Trefort az anyagi érdekek körüli világos érzelmeket párosítja a szellemiek iránti fogékonysággal. Ő a Széchenyi politikának hive, a ki azt tartá, hogy anyagi erő s nemzeti gazdagság emel a kultura magaslatára, a nélkül, hogy emezt, mint végzélt szem elől tévesztette vagy épen kicsinylette volna. E sorok írója, 1867-ben, a miniszterium megalakulása után kevéssel, a budai országház folyosóján találkozott Treforttal, épen a két ajtó között, melyek egyike a közoktatási, másik a közlekedési miniszteriumba vezetett. „E két ajtón belül van Magyarország jövője“ mondá Trefort. „Iskolák és vasutak: e két szóban van jövőnk programja; szellemi és

anyagi emelkedésünk két emeltyűje: s a kettő egy; ti és mi egy czelra dolgozunk. Ma Trefort áll az egyik emelőrud mellett; nem a melyik mellett gondolá, de ő itt is helyén van. Mert bár tanulmányai s eddigi tevékenysége tulnyomólag az anyagi érdek és a nemzetgazdaság terén mozogtak: államférfiúi széles látókörre, a kulturális kérdésekre általában s kölcsönösen a közoktatásra fordított folytonos gondja, őt e tárcza vezetésére is alkalmassá teszik.

Trefort Ágoston francia eredetű család sarja. Zemplénmegyében Homonnán, hol atyja orvos volt, született 1817-ben. Alsóbb tanulmányai végezte után a pesti egyetemen hallgatta a jogot, igen fiatalon, a harminczes évek elején s már 19 éves korában szárnyra kelt és Német-, Francia-, Angol-, Orosz-, Svéd-, Dán- és Olaszországot beutazva, lerakta európai műveltsége széles alapjait. A különböző nemzetek műveltségi s nemzetgazdasági állapotainak tanulmányozása volt utazásainak fő szempontja és iránya. Másfél évi utazás után, tapasztalatokkal s irányeszmék és széles látókörrel gazdagon, tért vissza hazájába, hogy ennek javára hasznosítsa a mit künn szerzett. Ő is, mint Eötvös, először dikasteriumi szolgálatba (jelesen a m. kir. kamarához lépett), de ő is hamar meggyőződött, hogy nem a bureau az, a mire teremve van. Oda hagyta hivatalát s az időközben megszerzett ügyvédi diplomát is félretelve, az irodalom felé fordult, arra az utra, melyen tanulmányait legszelebb körben érvényesíthette s eszméit terjeszthette.

Első indítványozója volt a műegyesületnek, s bebizonyította ezzel is, hogy a hasznost a széppel tudja párosítani. Eötvössel és Szalayval benső barátságba s irodalmi viszonyba lépve, a külföldi s jelesen az angol Review-k mintájára kezdék szerkeszteni az első „Budapesti Szemle“-t, négy nagy kötetet ígérve évenként (mint a „Quarterly Review“). De az irodalmi talaj még nem volt kellőleg előkészítve ily nagyobb szabású vállalatnak, s a Szemle két kötetet bevégezve pályafutását, hogy majdnem két évtized multával Csengery kezében éledjen fel újra. Az akadémia figyelmét már akkor felkeltő a tanulmánygazdag ifjú irodalmi munkálkodása s a 24 éves Trefort 1841-ben e tudományos testület lev. tagjává választottatott.

Jogásznemzetünk, az általános művelődési s kor kérdések iránt még kevés fogékony-sággal, a tisztán jogi kérdéseknek több figyelmet látszott szentelni; s a megszűnt „Budapesti Szemle“ szerkesztői „Themis“ czim alatt jogtudományi közlönyt indítottak meg. „A legelső volt ez“, mondja Csengery, a Szalay életírásában, ki annak szerkesztője volt, „mely embereinket a haladási ügy európai szolidaritására figyelmeztette s intézkedéseinkben a jog magas szempontjaira utalt.“ De korát e vállalat is megelőzte. Jog-viszonyaink a hagyományos régi kerékvágásban haladtak s azokat abból kiemelni, nem néhány eszmedús ember tollára, hanem nagy eseményekre volt szükség.

Onállólág a bankügyről adott Trefort ez időben egy alapos tanulmányt s neve mind ismertebbé és jobb hangzásúvá vált a hazában. Az 1843-diki országgyűlésen mint követ jelent meg, de ő is, mint barátja Szalay, csak a városi követek szerény sorában: a jövő emberei a jövő egy nevezetes kérdésének (a városok ügyének s ezzel a polgári elemnek) szolgálatában. Trefort ez országgyűlésen már élnék részt vett a kereskedelmi bizottság munkálataiban.

1844-ben a Kossuth „Pesti Hirlapját“ Szalay, majd tőle Csengery vevén át, Trefort mindkét szerkesztőség alatt rendes és szor-

galmal munkatársa volt a lapnak. Ő és társai a magyar alkotmány régi s az újabb kor igényeinek már meg nem felelő szerkezetébe, az alkotmány-biztosítóknak a modern fogalmak szerint legerősebbikét, a parlamenti felelősségi központi kormányt akarták beilleszteni. A központosítás barátjai voltak; „nem azon centralisációnak, mely a municipális jogokat elnyelvén, minden hatóság élettel megzavart, hanem annak, mely törvényekkel jelöli ki a kormány, a törvényhozás, a megyék és községek hatáskörének kölcsönös korlátait, s a törvényhatóságokat saját dolgaik intézésére szorítván, az országos érdekek vezetését magas körbe emeli.“ Bátor kezdemény; annál bátrabb, mert a megyét az alkotmány egyedüli védhatalmának tekintő közvélemény előtt ép oly kevéssé volt népszerű, mint a kollegialis s nem felelős kormány által elfogadható. De őket a nyugoti s különösen a francia és angol intézmények alapos tanulmányozásából merített meggyőződés vezette, s ha maguk sem remélheték is, hogy eszméiket az események áramlata egyhamar diadalra juttassa: biztak a jövőben, melynek el kell következnie; s az eszméket legalább tisztán akarták, hogy az idő, ha eljő, készen találjon.

1848 megalkotta a parlamenti felelős kormányzatot. S Szalay, Eötvös, Csengery és Trefort eszméi Kossuth által formuláltak. A törvényhatóságok szervezete egy későbbi kornak tartott fenn. Trefort Pestváros egyik képviselőjeül választottat a nemzetgyűlésre s az első miniszteriumban Klauzál államtitkára lón s ennek (az egész miniszteriummal együtt) lemondása után a közgazdasági és kereskedelmi tárczát önállóan vezette szeptemberig, mikor Eötvössel együtt kivándorolt. De már 1850-ben visszatért s neje (Rosty Ilona) után birt békésmegyei jószágára költözvén, gazdálkodással és tanulmányokkal foglalkozott. De e magánéletekesség nem elégítette ki, s az egyetlen szabadon álló tér felé fordulva, az anyagi különösen a nemzetgazdasági ügyek körül szerzett érdemeket magának. Megalkotta a Kőrös-Berettyó-szabályozási-, a szarvasi-, majd a békésmegyei gazdasági egyleteket, s mindeniknek elnökévé választottatott.

1860-ban beállván az alkotmányos fordulat, Békésmegye öt első alispánjává, majd a gyomai választókörület az 1861-ki országgyűlésre képviselőjévé választotta. Mint szónok, megyén és országgyűlésen, sem a gyakorlati, sem a böbeszédűek közé nem tartozott. Szólt, ha mondani valója olyan volt, mit más el nem mondott, s szólt virág és szószaporítás nélkül, tömören, az eszméket érintve s az irányokat kitzítve. Mint hirlapíró is ezt tette. Csabacsüdi levelei s vezércikkei (többnyire a Pesti Naplóban) a legrövidebbek és tartalmasabbak közé tartoznak.

Az akadémiaiban, mely levelező tagjai sorából a tiszteletiek közé emelte, leginkább mint külföldi tudósok (az akad. külső tagjai) emlékszőnoka szerepelt: így Makaulay, Tocqueville, Fallmaeyer fölött. Emlékbeszédei tartalmasság és eszmegazdaság tekintetében kitűnök; látszólag szónoki hatás nélkül, de teljes áttekintést nyújtva tárgyaikról.

Az 1865-ki országgyűlésen az orosházi, az 1869-kin a pápai kerületet képviselte; a jelen országgyűlésen mint a soproni kerület képviselője jelent meg. Ez időközben, közhivatal nélkül, az anyagi téren, társadalmilag és egyesületileg működött. Nevéhez a hasznos és solid vállalatok egész sora fűződik. Az alföldi vasut az ő leg-sajátabb műve s annak indítványozásában és kivitelében, s igazgatásában övé az

oroszlán-rész. Számos kereskedelmi, ipari, s nemzetgazdasági vállalatnál működött mint igazgató-tanácsos s választmányi tag. Miniszterséget vállalván, mindezekről azonban leköszönt, példát akarva adni, hogy a közszolgálat embere nemcsak összes idejével és erejével, de önérdékei s anyagi hasznai föloldozásával is tartozik a közügynek.

Ily előzmények, ily pálya, mennyire képesít valakit a magyar kormányban a valóság és közoktatási tárcza elfoglalására: a közvélemény, mely nagy várakozásokkal fordul Trefort új működési köre felé; s meg fogja ítélni — a jövő. Mi nem szűkebbü bureau kormányzatot, hanem eszméket, s azok kivitelében azt a szövetség és erélyt várjuk tőle, mely nemcsak tárczája fontosságának, hanem e téren óriási szükségünknek is megfelelően. — á — r —

Mint a fa.

I.

Nem voltam háladatlan.
Ugy tettem mint a fa:
Hogy a ki megmunkálja,
Arányokot is lel nála,
Gyümölcsössel is kínálja
S nem csalja meg soha.

Nem voltam bosszualló.

Ugy tettem mint a fa:
Mely a ki verte, tépte,
Annak is az ölébe,
— Jót adva rosz helyébe —
Gyümölcsöt hullata.

De nem voltam szerencsés.

Ugy jártam mint a fa:
Jóságát némelyiknek
Fejzével köszönök meg,
A más, mikor öreg lett,
Felejtve rothada.

II.

En, ha életemben
Egy fát ültethettem,
Mely dús lombokat hajt,
Nyáron minden ága
Tele van virággal,
Őszre gyümölcs függ rajt,
Vándornak hús árny van
Alatta, s odvában
Szállással gazdag rajt:
Lesz ok elhíhetnem
Hogy eleget tettem,
Szívem mást nem óhajtl!

Ha fiam szívemben
Mégfogannak szépen
Tanításim, példám,
S ha napom lemegyen,
Benne munkám, nevem
Egy kisést túllé tén:
Fejem nyugton hajtom
Sírba egy faaljban
Tetteröm aléltnál,
S bevésik a fába,
Hogy: „Nem élt hiába
S megpihenhet méltán.“

Szász Károly.

Három cseresznyemag története.

(Folytatás.)

II.

Csaknem ugyanegy időben érkezett két kocsi másnap korán reggel a Laxenburg melletti erdőbe.

Az egyikből Stahl Armand lépett ki két segédjével s az orvossal. Kissé halványnak látszott s a sántított.

A másik kocsiból ugyanakkor szállt ki a kis szürke ember sárosan és vizesen. A ruhái alig birt megszáradni rajta. Egyenesen a századosnak tartott.

— Az istenért, mi baja önnek? — kérde-

egész részvétellel, mintha nem is azzal az emberrel beszélne, ki néhány perc mulva pisztolyt szegez homlokának.

— Semmi, uram, semmi, — válaszolt az hirtelen, — a tegnapi mulatság után kissé elsiklottam a lépcsőn. Hanem azért itt vagyok. Rendelkezzék velem.

— Oh kérem, ez esetben nem sürgethetem a párbajt. Majd rá érünk még erre ebben az életben, néhány évvel előbb vagy utóbb nem tesz különbséget. Addig, míg ügyünket elvégezzük, mindegyikünk becsületbeli kötelességének tartsa a meg nem halást.

— Nem úgy, uram, — válaszolt a százados, — nekem jogom van zalogom kiváltásához, a mikor ön parancsolja. Ön mára parancsolta. Jelentéketlen lábütődésem nem akadályoz a lövésben, arról biztosíthatom.

— De lássa, százados ur, — szólt újra az idegen, — ön még tegnap beismerte, hogy heveskedett. Én azóta megdöntöttem a dolgot. Ön más elégtétellel nem tartozik. Aztán azt sem tudja, ki vagyok? Higgye el a párbaj-visszautasítás nem oly rendkívüli dolog. Octavián nem fogadta el Antonius kihívását, s azért mégis ő volt Rómának legnagyobb császára, I. Napoleon Saint-Jean-d'Acre mellett visszautasította Sidney Smith admirál kihívását, s azért mégis első hőse maradt ennek a századnak.

— Uram, — riadt fel a százados, mi alatt arca kipirult, — ha nem akarja, hogy most hideg vérel ismétljem, a mit önnek tegnap felhevült fővel mondtam —

— Jól van, fiatal ember, a mint ön akarja. Siessünk, urak!

A segédek kimérték a távolságot s a két ellenfél szembe állt egymással.

A századosé, mint kihívott fél, volt az első lövés. A mult esti mulatság, a sérülés, az álmatlanság s a most felháborított indulat miatt egész testében megremegett néha mig ellenfele egészen kitárt mellel állt szembe vele mozdulatlanul, mint valami kőszobor.

A százados fölemelte pisztolyát. A szürke ember egészen bele nézhetett a pisztoly csővébe s meggyőződhetett, hogy tud ez találni nemcsak cseresznyemaggal.

A jeladásra eldőrdült a pisztoly s a százados golyója egészen hátra taszította a pipkát, ellenfele fején. A borzongás épen akkor futott rajta végig, mikor pisztolyát elsütte s két hüvelylyel felebb csapódott a golyó attól a ponttól, melynek szánva volt.

Most a szürke emberen volt a lövés sora. Megnézte ellenfelét azokkal a orozslánszedlítő szemekkel, lassan fölemelte karját s elsütte a pisztolyt.

A százados kettőt fordult sarkán s elbukott volna, ha segédei föl nem fogják. Azt hitték, halálra van találva. De csakhamar magához tért. A golyó szorosan a feje mellett repült el s csak a bőrt horzsolta le bal-füléről. Akkora kis vörös vérfolt látszott rajta csak, mintha egy cseresznyemag nyoma volna.

A szürke ember röviden üdvözlé segédeit. Aztán Stahl Armandhoz lépett, megfogá kezét s mélyen szemébe tekintve e szavakkal bucsuzott el tőle:

— A viszontlátásra!

Ezzel kocsijára ült s elrobogott.

A katonatisztek bámulva tekintettek utána. Stahl egész megdermedten állt ott s csak nagy sokára jutott eszébe, hogy az idegen a bucsuzáskor egy kis papírt nyomott kezébe, azt meg is kellene tekinteni, mi lehet benne?

Egy cseresznyemag.

III.

Néhány év telt le e jelenet után.

Európa levegője valami addig ismeretlen eszmékkel lett megtelítve, a mik hullámszába hozták a nemzeteket, le egészen a legalsóbb osztályokig, a társadalom tengerének a legfenekéig. Ujjelszavak kezdtek mozgatni a tömegeket, a mik addig a könyvekben voltak eltemetve s miknek feltámadása feltámasztá a nép millióit is. „Szabadság“, „alkotmány“, ez hangzott a tanácstermekben, az újságokban, az utcákon, mindenütt. A nép lelki kenyeret kért, követelt magának.

Bécs utcaízi keresztül-kasul voltak szántva. Utczasarkokon, tágasabb téreken népszónokok hágtak polgártársaik nyakára, onnan hirdették az egyenlőséget. A nép fegyvert ragadt, sűrű csoportokban barangolt az utcákon keresztül-kasul, bevverte a középületek ablakait, fejébe nyomta a frigiai pipkát, s meghordozta a veres zászlót.

Az egyetemi ifjuság, fekete ruhában, halálfejű mellén csoportosan járt-kelt, szuronyos puskát tartva kezében s megzendíté az aula dalát:

Da kommt der Windischgrätz,
Da kommt der Windischgrätz,
Da kommt der lederne Windischgrätz
Szász Windischgrätz,
Da kommt der Windischgrätz.

És az együgyű szövegű dalra úgy tudott lelkesülni, a ki azt hallotta. Hymnusz szellem volt az, mely azt végig lengte, csodálatosan gyújtó hatású, mint egy tirtaensi ének.

A nép elfoglalta a fegyvertárt s Bécsben kivirult a forradalom vérvirága és virult javában. A lelkesítő dal után ment, a ki a városban maradt. A ki nem ment utána, az menekült.

Ezek közt volt maga az uralkodó ház is.

Ki mer mellet szegezni egy felzuduló tengerár ellen? Ki lesz az, a ki a bősüzt vihar elszabadult paripáját megnyergeli? Örültség ez ellen küzdeni, elsodor, elnyel az mindent, mit utjában talál.

És akadtak ilyen örültek. A megszorított katonaság gátul készült az áradat ellen.

Egy eszeveszett zászlóalj belerohant a kavargó tömegbe és vére fűrészté szuronyát. Őrnagya elől küzdött mindenütt.

Az első torlaszra lovastól ugratott föl. A lovat leölték alóla, őt magát letaszították. Felrohant újra, utána a többiek. Az ablakokból lövések, kövek, forró víz zápora özönlött rájuk. A katonák felét úgy verték agyon az ablakokból, de az utca estére az övék lett.

Az őrnagy, ki rést tört a fellázadt phalanxba, Stahl Armand báró volt. Kemény hangú osztagot parancsolt. Az ő szavára, az ő szeme láttára lötték le az elfogottakatszázan-ként. Mindenütt tetegéssel emlegették s mindenütt csak öt emlegették. Aznap az elfoglalt városrészben katonán kívül embert sem lehetett látni az utcán.

Ez az ember három nap alatt visszafoglalja Bécsét.

Ejszakára örtüzeket gerjesztetett az utcákon s parancsot adott a halottak és sebesültek eltakarítására. Ő maga porral lepve, vértől áva ment éji szállására kissé megpihenendő.

Alig hunyta le azonban szemeit, a mint az ajtajához állított őt egy idegent jelent be nála. Az őrnagy indulatosan parancsolja bebocsátását.

Az ajtó feltárl s belép rajta egy idegen. Az őrnagy, ki ma száz halállal nézett farkasszemet, a belépő láttára elhalványodik. A kis szürke ember volt, a ki elébe lépett.

— Őrnagy ur, — szólt csendes, elnyomott hangon, — ön engem most elfogathat,

főbe lövethet, mint tevő ma sok ártatlanabb emberrel. Rendelje ön be öreit.

Az őrnagy összeszedé magát s hideg vért erőltetve szólt:

— Mit akar ön, uram, e pillanatban tőlem? Ha talán azt hiszi, hogy én egy megdölgőn tettért önnek egész életemre rabja leszek: akkor ön nagyon csalódik. Csálódik kivált e pillanatban. Én most nem a magam ura, hanem kötelességem szolgálja vagyok.

— Akkor hát fogasson el őrnagy ur s tegyen úgy, a miként mondom. Ez esetben örökre megszabadul adott szavának beváltásától. Siessen őrnagy ur, mert én valóban abban a hitben voltam, hogy egy bátor katoná előtt legelső kötelesség a becsületbeli. Tegye ön azt a másik kötelességét. Augustus és Napoleon is így cselekedtek volna az ön helyzetében.

— Elég uram. Fegyvertelen embert én nem ölök. Fogja ön e pisztolyt, ez a terem e czélra elég szük. Foglalja el helyét.

Az őrnagy oda nyújtá egyik pisztolyát az idegennek, míg a másikkal kezében az átellenes falhoz állt.

— Lőjünk egyszerre!

A két lövés ugyanabban a pillanatban dördült el, mintha csak egy csőből eredt volna, s az egész szobát elborította füsttel.

A lövésre berohant örök csak az őrnagyot találták a szobában. Ott feküdt a padlón, vérel borítva. Az orvos lebontá ruháit. Bal karja volt összezúzva veszélyesen.

Ez az ember nem foglalja vissza Bécsét három hónap alatt sem.

Az asztalon egy kis összecsavart papírt találtak. Nem volt benne egyéb, mint egy cseresznyemag.

(Vége követek.)

A képviselőház elnökei.

A képviselőház rendes alakulási előké-szüleitei a mult kedden, e hó 10-kén, az elnökök megválasztásával fejezte be s az első elnök székét elfoglalván, kijelenté, hogy: „a ház megalakult.“

Az elnökválasztás eredményét már ismerik olvasóink, úgy történt az egész, a mint azt a Deákpart megállapította: a többség ezuttal is saját soraiból választá az elnököket.

Bittó István elnök, Perczel Béla és Bánó József a két alelnök; ezek voltak azok, a kiknek az őz korelnök: Gubody Sándor székét átadta, s ezek arczképeit veszik itt egy csoportban olvasóink.

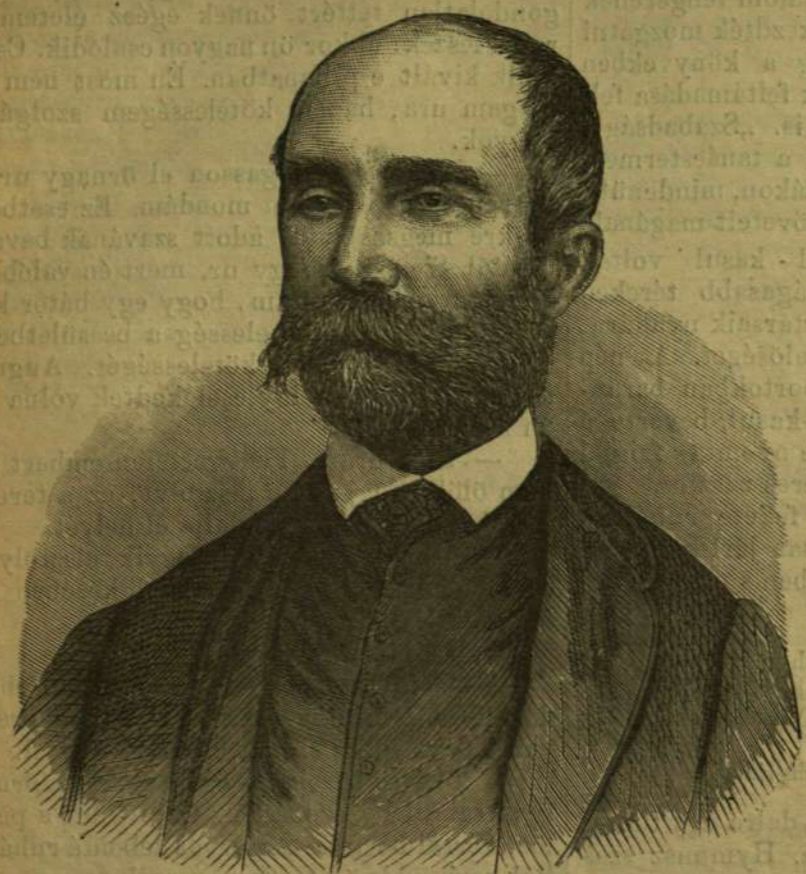
Bittó István az igazságügyminiszteri karszékéből ült át az elnöki székbe. Életrajzát részletesebben közölte a „Vasárnapi Ujság“ igazságügyminiszterré történt kinevezésekor (1871. júniusában.) A „P. Napló“ ez alkalommal következőleg jellemezte: „Egyénisége ritka kedvességű, modora lebilincselő, figyelme nagy dolgokra és apró részletekre egyaránt kiterjed.“ E tulajdonok kétségen kívül az elnöki széken is értékesek, a mint-hogy Bittó nem is unozz e téren sem, mert már az 1869-diki országgyűlés kezdetén másod alelnökké, majd Gajzágó lelépével első alelnökké választottat, és így — ugy szólva — ismét arra az állásra lépett vissza, melyet minisztersége előtt elfoglalt: csak hogy egy fokkal magasabbra, mert most Somssich Pál helyére választottat, ki az elnökséget a párt felszólítására sem akarta újra elfogadni. Bittót a miniszteri tárczával a bírói kinevezések elintézése végett kinevezte meg gróf Andrassy, mint „kiválóan erélyes“ embert. E tulajdonságra még szüksége lehet neki magának is, a háznak is, ha a pártok netalán ismét oly élesen találják egymással szemben állani, mint a mult ilyeszkor.

végén s a lezajlott választások alatt szomorúan tapasztaltuk.

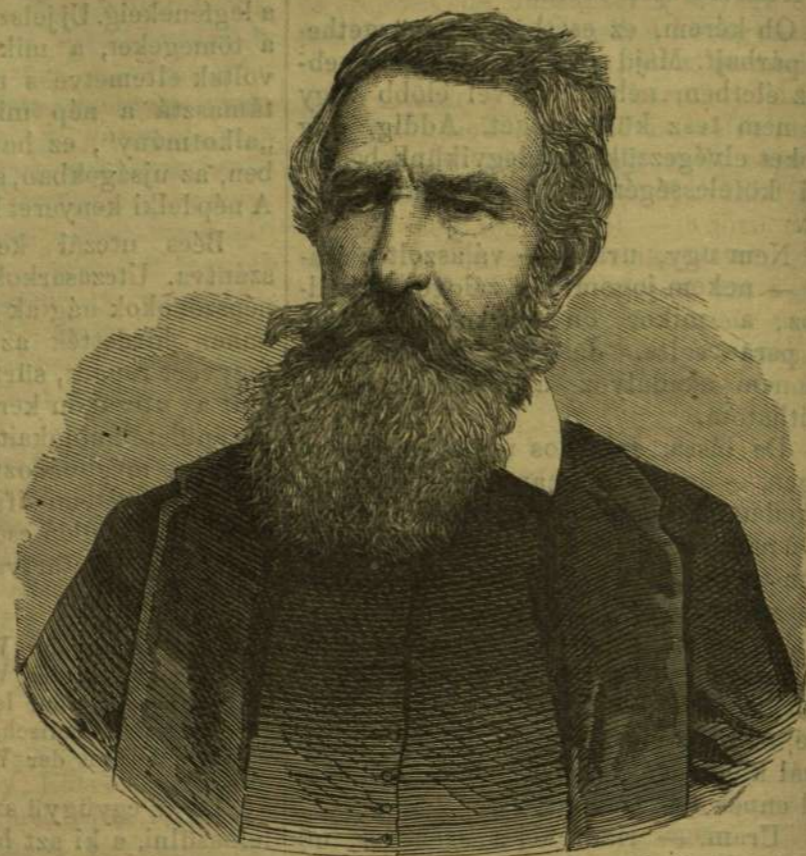
Perczel Béla, az első alelnök, szintén nem először részesül e kitüntetésben. A Deák-pártnak elejétől kezdve egyik szorgalmas és

völgységi járásában fekszik. Tanulmányait Pesten és Pécsen végezte s a jogi tanfolyamon kitűnő eredménnyel áthaladván, szülő megyéjébe ment joggyakorlatra 1839-ben. Tolnamegye ez idő táján országos nevezet-

Perczel Béla inkább fájlalta, mint kedvelte ez izgalmakat, melyekben a szabadelvű párton a megyének olyan tisztelt fiai, mint Bezerédj István, Csapó Dániel és Sztankovánszky Imre, a mostani főispán, támadtat-

Bittó István,
a képviselőház elnöke.

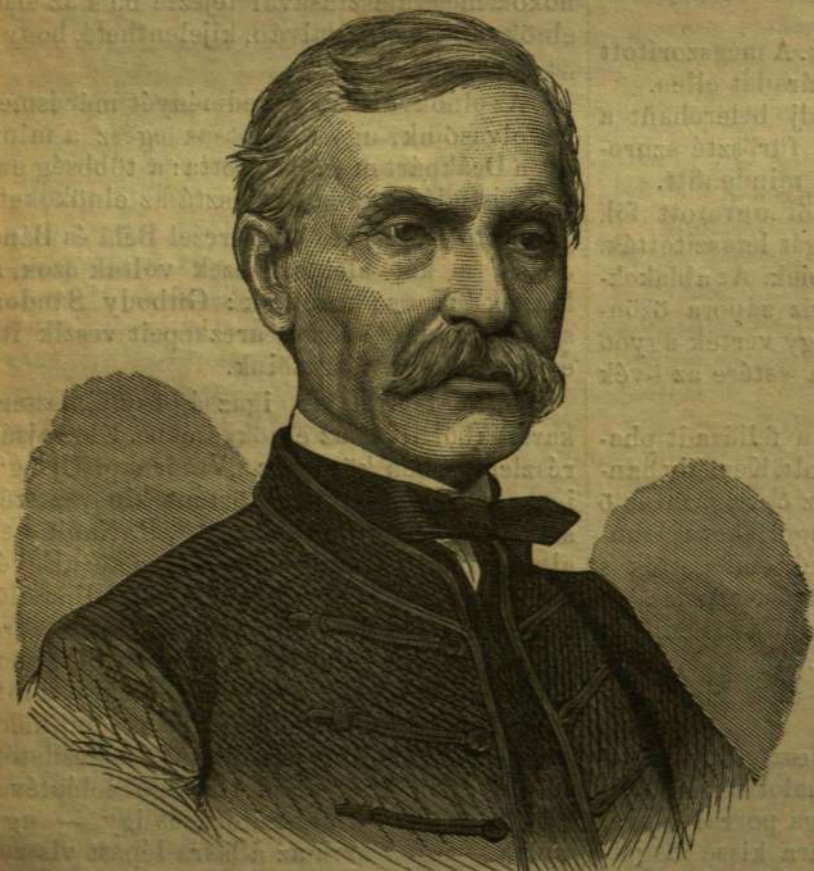
Gubody Sándor,
a képviselőház korelnöke.

lelkiismeretes munkás tagja volt s Gajzágó és Bittó távozása után már a mult ülészak alatt megválasztott első alelnökké.

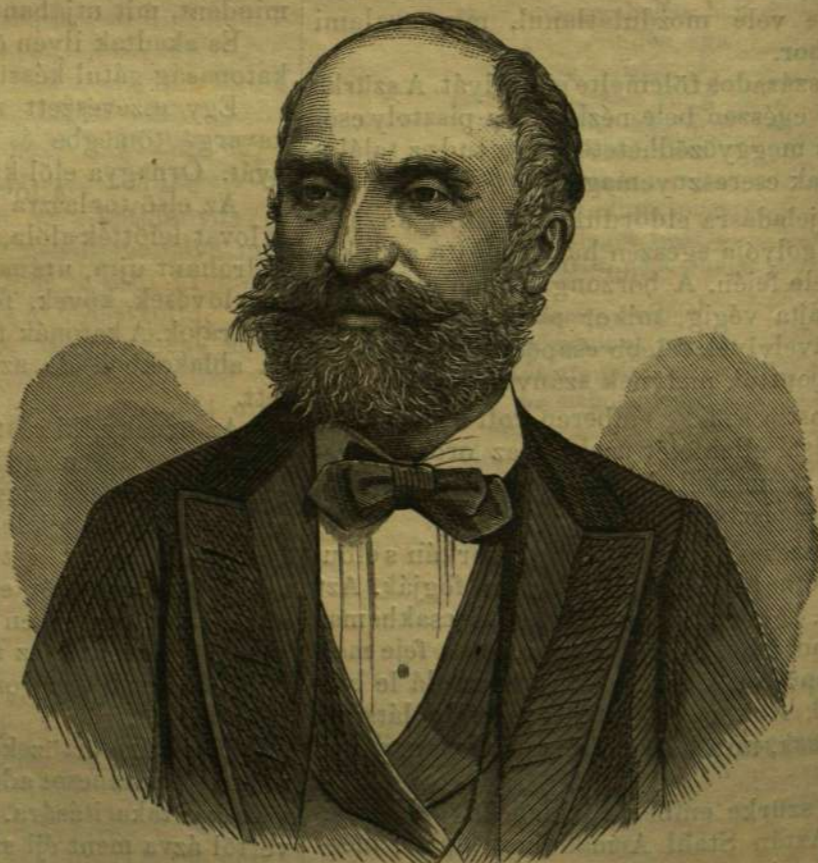
Élete inkább hasznos munkában, mint zajos eseményekben gazdag; mindenkor a

tességre jutott két kortesének neve által, kiknek nevei a pártok sibbolethje (jelvénye) gyanánt szolgáltak. Kubinszky és Pecsovic volt e két nevezetesség, kik semmi fáradságot nem kíméltek a pártoknak egymás elleni

tak meg sokszor a legaljasabb és lelketlenebb gyanusításokkal. De mégis belépett a megye tiszti karába 1840-ben, s először csak mint tiszteletbeli, majd az ügyvédi vizsga letétele után mint rendes aljegyző, azután mint

Perczel Béla,
a képviselőház első alelnöke.

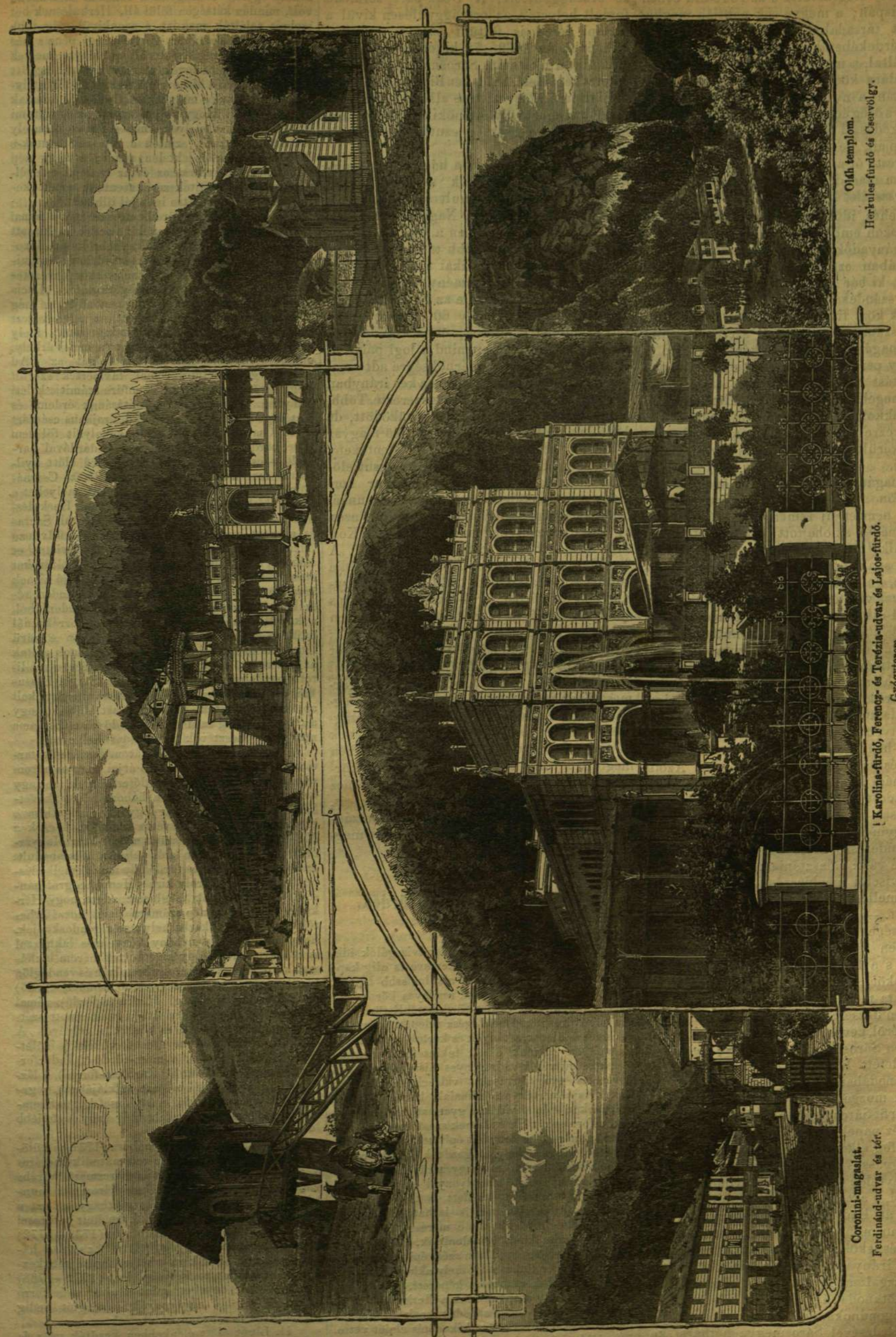

Bánó József,
a képviselőház második alelnöke.

jobb részt választotta, mely ha kevesebb dicősséggel jár is, de talán állandóbb, s minden esetre jótékonyabb befolyást gyakorol. Perczel Béla 1819. június 15-dikén született Börzsöny nevű pusztán, mely Tolnamegye

felizgatásában. Perczel Béla kevésbé vett részt e küzdelmekben, mint testvérei, kik közül kivált Móríc, a későbbi tábornok, a megyei fiatalság vezetője s a szabadelvű pártnak egyik agitatora és fáradhatlan szervezője volt.

szolgabíró s végre mint első alispán szolgált; a mint látható, kitűnő közigazgatási tehetségének fejlődésével megyéjének bizodalmban is fokonyként emelkedvén. E bizodalmat értelmes, becsületes és erélyes munka által

Óldi templom.
Herules-fürdő és Cserevölgy.

Karolina-fürdő, Ferenc- és Terézia-udvar és Lajos-fürdő.
Gyógyterem.
A Herules-fürdő Weháda mellett.

Coronini-magaslát.
Ferdinand-udvar és tér.

mindenkor megtartotta s az 1848-dik évben mint alispán, a megye sok pontján megháborított társadalmi rend és az országos ügyek érdekében kellő tapintattal párosított erélye által, a megyebelieket azóta sem feledt hálára kötelezte. A forradalom lezajlása után a nyilvános élettől ő is visszavonult s öreg édesatyjának birtokait átvéve, gazdálkodással töltötte az ötvenes évek néhez napjait, de a szűkebb körben is megkereste őt a korábban kivívott tisztelet, s itt sem maradt el a szomszédok és a magán társas-élet közbecsülése és szeretete.

E nehéz idők alatt minden tájnak megvolt azon emberei, kikre a közönség, mint jel- és irányadókra folyóvást várakozva figyelt s Tolnában ezek közé tartozott Perczel Béla is, ki bár nem volt alispán, nem volt bíró s szándékában sem volt az akkori viszonyok közt tisztviselői állást fogadni el: mégis számos alkalommal szerepelt, mint egyes magánosok által felkért itélőbíró s nem egy peres ügyet intézett el a nyilvános perindítást hazafiatlanságnak tartó felek teljes megaláztatására. Ily körülmények miatt az akkori abszolút kormány szolgálói róla egy percze sem vették le szemeket, de soha nem sikerült nekik az ovatos férfit bajba keverni.

E magányából az 1860-dik év szólította ki, midőn a helytartó-tanács visszaállítottván, a nemzet új reménnyel várta, hogy fejedelmével az ohajtott jó egyetértés s ezzel az alkotmányos élet is újra helyre álland. Tanácsosnak nevezetett ki a helytartótanácsba, hol a közjogi s megyei közigazgatási ügyek vezetésével bízott meg. Azonban az 1861-dik év végén beállott kedvezőtlen fordulat után ismét visszavonult s falusi magányát csak 1865-ben hagyta el, midőn az alkotmány helyreállítására új országgyűlés hivatván össze, Tolna megye bonyhádi kerülete által egyhangulag képviselővé választott. 1866-ban a kir. táblához nevezetvén ki bírónak, letette megbízását, de 1867-ben újra megválasztott s kerületét azon ülészak alatt végig képviselte. Azóta a bonyhádi kerület kétszer (1869-ben és az idén) adott neki megbízó-levelet, bár az országosan elterjedt pártizgalom miatt már nem egyhangú választás által. A mint a bírói rendezésről szóló törvényjavaslat törvényvé vált: választania kellett bírói tiszte és képviselői megbízása között, s ő az utóbbi mellett maradván, bírói állásáról lemondott. — Mint képviselő az osztályokban, küldöttségekben, bizottságokban és a közülésekben egyaránt érdemes tagja volt a háznak s a Deákpart az első alelnökségen kívül a kör elnöki állásával s munkájával is őt bízta meg.

Bánó Józsefről, a képviselőház második alelnökéről, kevés adat áll rendelkezésünkre. 1824-ben Sáros megye Kükemező helységében született. Iskoláit az eperjesi evangélikus főtanodában jó sikerrel végezte. Midőn az 1848-ki mozgalmas idők bekövetkeztek, a fiatal férfit Sáros megye alispánjává választá, s a nehéz napokban megyéje ügyeinek vezetésével foglalkozott mindaddig, míg a forradalom gyászos végével, ő is, mint annyi mások, kénytelen volt magányba vonulni vissza állásáról, s azt az idegen abszolutizmusnak engedni át. Ezután nemzetgazdasági és tanügyi tanulmányokkal foglalkozott, s a gazdasági és iskolai ügyeknek az egész földvidéken irányadólag vett részt s különösen nagy buzgalommal fejtett és fejt ki az eperjesi evang. főtanoda ügyeinek intézésében mint annak főgondnoka. 1861-ben az alkotmányos élet föléledésével Sáros megye héthársi kerülete mindjárt képviselőjévé választá, míg 1865-ben Nyíregyháza városa küldte őt fel-

az országgyűlésre. A Deák-part soraiban foglalt helyet, s az országgyűlésen kívül a hírlapi téren is föltűnt számos politikai cikkével. Az 1869—72-ki országgyűlésen, valamint a mostanin, Sáros megye girálti kerületét képviselő. 1871-ben Bittó igazságügy-miniszterre kinevezetése alkalmával a képviselőház megírta alelnöki székére választott meg, s a többség ezuttal is e polczra helyezé.

Gubody Sándor, ki a ház jelen megalakulásaig mint korelnök szerepelt, mint maga mondá, még a mult században látta meg a napot. 1799-ben, Nagy-Körösön született, s midőn 1815-ben a jogi pályát végezte, mint juratus, több jursával együtt, mellékesen a matematikai tanulmányokra is szakított időt, azon reményben, hogy majd a katonai pályára lép. De az 1816-diki nagy hadseregleszállítás, mely 600 tiszte helyezett számfelüti állásba, őt e szándékától eltérítette, de egyszersmind a jogi pályától is eltérve, teljesen a mérnökségre adta magát, miután a diplomát mind a két irányban végzett tanulmányokból megszerezte. Többnyire mint magán mérnök működött, de 1846-ban osztálymérnök lett az első magyar központi vasúttársaságnál s jelentékeny részt vett a Szeged felé tervezett vasút előmunkálataiban. 1848-ban a magyar kormány a szolnok-debreczeni vonal előmunkálatainak igazgatójává nevezte, de még azon év őszén kormánybiztossá nevezetett ki Kosuth által a horvát betörés alkalmával. A forradalom után ő is visszavonult családjá körébe s gazdálkodott. 1860—1-ben Nagy-Körösön a városi és képviselői választás alkalmával pártja, melynek a háttérben tevékeny tagja volt, kisebbségben maradt; de 1865-ben a többségre jutott ellenzék őt választotta meg Nagy-Körös országgyűlési képviselőjévé s ugyanazon időben polgármesternek és egyházi főgondnoknak is megválasztott. Azóta már a harmadik országgyűlésen képviseli szülővárosát, melynek többsége őt mind 1869-ben, mind 1872-ben megbízó levéllel tisztelte meg. Mostani korelnöki teendőinek végzetével Deák Ferenc köszönte meg, a ház nevében, fíradozását, azon kívánság mellett, hogy a jövő országgyűlés kezdetén a korelnökséget ismét megérhesse és viselhesse!

Mehádia és a Herkules-füldök.

I.

A hazai orvosok és természetvizsgálók idei nagygyűlésköz megtartására kerese is alig kaphattak volna érdekesebb és alkalmasabb helyet, mint épen Mehádiát s ennek regényes környékén az európai híri Herkules-füldöket. E füldök a kis mezőváros közelében egész telepet képeznek. A csinos épületek, sétányok és kertek igen kedves ellentétben állanak a sok tekintetben páratlan érdekességű vidék vadregényes tájszépsegeivel. E nevezetes gyógyforrásokat valószínűleg már a dákok is ismerték s a rómaiak, kik a második század kezdetén e vidéken gyarmatokat alapítottak, a forrásokat Herkulesnek szentelték s e földisten számára templomokat építettek és oltárokat emeltek. Hogy e helyen igen tekintélyes római kolonia fekihüthetett, ama nagyzerű vízvezeték is tanúsítja, melynek maradványai az Orsovától Mehádiáig vezet ut mellett a Cserna hegyi folyócska balpartján ma is láthatók. Vannak ugyan régiségbuvárok, kik e merész tervű építményt a törököknek tulajdonítják, a kik azt a mult század első negyedében azért építették volna, hogy a Cserna futásának, mely akkor Török- és Magyarország közt határt képezett, más irányt adhasanak. Ily uton akartak a Herkules-füldök birtokába jutni, mely szándékuknak azonban a nem sokára bekövetkezett békekötés elejét vette. Legálább Griselini a „Bánság története“ czimű művében így adja elő a dolgot.

De visszatérve a Herkules-füldökhöz — hogy

e hely egykor csakugyan a rómaiak birtokában volt, minden kétségen fölül áll. Herkulesnek hét szobrát találták meg itt, s azoknyíl még több ugynevezett votív-tábla, igen sok régi pénz s más érdekes római régiség került napfényre, melyek a nagyzerű építmények maradványaival együtt mind ama kiváló hirnéről, értékről és tekintélyről tanuszkodnak, melyben e füldök a rómaiak előtt állottak. Hogy vajon azokat az egyiptomi lotósz-virágokat, melyek a meleg forrásokban oly szépen tenyésznek, szintén a rómaiak hozták-e ide, nem volna érdektelen tudni; e nagy nép templomaihoz, szobraihoz és az oszlopok levél-díszítményéhez e titokszerű, szentnek tartott keleti virág mindenestre igen jól illehet.

A mai Herkules-füldök azonosságát a római „Ad Aquas“ füldö-teleppel nemcsak a kiásott régiségek, fogadalmi táblák, szobrok stb. bizonyítják, hanem Ptolemaeus Alexandrinus, Antoninus császár kortársa is, ki a már akkor nevezetes gyógyhely fekvését Sarmizegethusától, Dácia fővárosától nem messzire esőnek mondja; de még határozottabban megerősíti ezt az ugynevezett Peutingeri tábla (Tabula Peutingeriána), mely Sarmizegethusa dák fővárosnak (a mai Várhely, oláhu Gradistye helyén) távolságát az „Ad Aquas“ gyógyhelytől római távmérték szerint meglehetősen pontosan 14 mféred számítja keleti irányban. A gyógyhely alapításának érdeme e dicsősége a halhatatlan emlékü Trajanus császár illeti. Csak ő előtte, ki az ut akadályait fél sem véve, bárdal és ásoval, karddal és dárdával harcolt — csakis egy ily vaserélyű férfi előtt nyílhatott meg a hozzáférhetetlen látszó Cserna-völgy. Traján fölfedezte a forrásokat, melyeket a gyógyvizek közé sorozott s védővárosát Herkulesnek nevével nevezte el: Ad Aquas Herculi Sacras és a szent magasztos, győzhetetlen és üdvözítő Alcides (Hercules) sanctus, augustus, invictus et salutifer) tiszteletére templomokat és oltárokat emeltetett. Herkules forrásai csakhamar jó hírnek örvendettek s a betegek a tartomány minden részéből, Pannoniából, Sarmatiából, Macedoniából, a két Moesiából észreval kerestek e forrásoknál üdülést és gyógyulást. Hogy azonban e sürü látogatás dacára is mily bátorságtalanok voltak az oda vezető utak, bizonyítja egy Bécsbe szállított fogadalmi tábla, melyet Julius Sergia Bassus fia a forrásokhoz utazása közben meggyilkolt apjának állították. Még ma is azt állítják, hogy a „Rablóbarlang“ a Herkules-füldö közelében ama rettegett gonosztevők tartózkodási helye volt.

A rómaiak küzdelmei három évszázadig tartottak a népvándorlás betörő árjai ellen és három századon át kellett a füldöterületnek, a nagy harcztér e kis részének, a háboru veszes következményeit viselni. A gyógyhely hanyatlása e borzalmas korszakban vette kezdetét, s csak a XVIII-ik században szűnt meg, mikor Magyarország a török uralom alól teljesen felszabadult. Innen túl a nevezetes füldö hely ismét emelkedésnek indult. III. Károly király Hamilton gróf bánsági parancsoknak megbízást adott, hogy Herkules forrásait a nép számára ismét hozzáférhetőkké tegye és jó karba helyezze s gondoskodják, hogy a gyógyhely néhány kényelmes lakházzal is el legyen látva. Így keletkeztek három lakházon, három kaszárnyán, egy kápolnán és vendéglőn kívül a Ferenc-, Lajos- (előbb Zsindely-füldö) és Rabló-füldö (a régi Herkules-füldö) római falak maradványain s kiásott és imitt-amott szét-szórtan heverő kövek és téglák segítségével. A többi források: az ugynevezett forró tag- és izület-füldö (Császárfüldö), a méz-füldö (Nándorfürdő), a hüvösizület-füldö (Karolina-forrás), a lázfüldö (a Cserna-hidő balparti sziklájában), végre a nagy és kiasszem-füldö (most József-kút és Szem-forrás) még mindig a szabad ég vagy legfeljebb levélszinek alatt állottak.

A portával újra kitört háboru (1737.) s különösen a Königsberg által vezérelt második hadjárat a források területét ismét a harcmező körébe vonta s szétrombolta Hamilton három évi munkáját. A mit a háboru még meghagyott: azt a rabolni vágyó törökök és oláhok ismételt betörései pusztították el. Harminczhárom év (1739—1772) kellett hozzá, míg a gyógyhelynek az utolsó háboruban szenvedett kárait helyre hozni megkezdették. Tizenhat további év alatt (1772—1788) nem építettek egyebet, mint a „hüvös és forró izület-füldöt!“ — egy rongált vendéglőt pedig kijavították és megnagyobbították.

II. Lipót alatt élenkben kezdtek meg és folytatták az újítási és javítási munkálatokat. Majd minden ásás, melyet új épületek vagy forrás-keretek építése végett megkezdettek, vala-

mely római emléket hozott napvilágra, és kitünt, hogy a rómaiak alig két század alatt sokkal többet alkottak és teremtek e helyen, mint az utánok következett tizenhét hosszú évszázad összesen. Építményeiket mintha örök időkre szánták volna; szilárd alapfalaikat lópor erejével kellett eltávolítani, ha újabb építkezése czélokra nem használták föl. — Ferenc császár és király 1817-ben meglátogatta Mehádiát és a füldöket, és megparancsolta, hogy az akkor szokásban volt „Mehádiai füldök“ elnevezés helyett ezután minden hivatalos okmányban a régi korból származó „Herkules-füldö“ név használtassék.

Vége mikor 1852-ben I. Ferenc József király a Herkules-füldöket meglátogatta, e gyógyhely jövője is el volt határozva és a régi rómaiak által ünnepelet eme kitünő gyógyforrások jó hírneve meg volt alapítva. Csak egy kis lendületre volt még szükség, hogy óriási emlékpéletek varázsolódjanak elő minden költségekiméless nélkül.

Most már ha a Herkules füldöinek pompája nem közelitné is meg a Caesarak, Agrippa, Livia és Caracalla korabeliét, — ha nem volnunk is képesek füldöink padlózatát alexandriai márvánnyal és mozaik lapokkal, a falakat arany arabeszkkel, festményekkel és szobrokkal, a márvány-kádakat és butorzatot ezüsttel és arannyal feldíszíteni: azért e klasszikus kis földterület ma holnap mégis oly kényelemmel fog rendelkezni, mely a mai Európa igényeinek minden tekintetben képes lesz megfelelni.

E rövid történeti előzmény után tekintünk meg a füldötelepet közelebbről. Mehádia és a Herkules-füldökhöz a Cserna folyócska szük völgyében épített mű-ut vezet, mely mindenütt a jobb part hosszában vonul el egész Mehádiáig, hol az eddig szük, vadregényes völgy tágulni kezd. Jobbra erdőborította meredek sziklák emelkednek ég felé, balra pedig rengeteg erdősegek terülnek el. A Cserna jobb partjáról vashid vezet át a gyógyforrások területére, s alig negyed óra múlva eléjük az első füldö, a mai Ferenc-füldöt, mely kénes forrásainak vértisztító erejéről nevezetes.

Ettől nem nagy távra egy dombocsának bokorövezte lábainál a görög szertartású oláh templom tünik szemünkbe, mintegy ékesen szóló tanubizonyosságul annak, hogy Kelet határaihoz érkeztünk. Még csak néhány percnyi séta, és ott vagyunk ama ritka szépségű helyen, melynek látása meglep és elragad. Könnyen áttekinthető az egész panoráma; jobbra-balra magas, meredek hegyek és erdő lepte sziklák és a völgyben apró füldö-épületek, melyek azonban, ha közelünkbe hozzjuk, palotaszzerű hotelekké nagyobbodnak, oly fényes, nagyzerű épületekké, hogy szállodául a Rajna mellé, sőt még Párisba is beillenek. A Karolina-, Lajos- és Erzsébet-füldök, továbbá a Terézia-szálloda, Ferdinánd-udvar s mindenekelőtt a pompás Ferencz-József-udvar, oly építészeti összképet alkotnak, milyenre csak a Nyugat fő- és világvárosaiban számíthatnánk, de nem egy ilyen féltreos vad hegyzuban a barbár Kelet véghatárainál. Méltóan csatlakozik e nagyzerű épületömbhöz a csinos, izléses gyógyterem is, mely előtt kis terjedelmű, de igen kellemes angol park terül el. Az épület előfolyosója mellett két felől a Bazár helyisége látható, melyben a Kelet és Nyugat minden fényűzése egyesülve van.

A szerföltött gazdagon kiállított gyógyterem igen fantasztikus mű, minden határozottabb építészeti színezet nélkül, mely azonban mégis ép oly barátságos, mint a mily fényes és elegáns külső és belső berendezéssel csalogatja magához a látogatókat. Az épület stíljában majd minden építészeti iskola képviselve van. És e tarka-barka-ság tökéletesen megfelel e csodás füldöhely multjának és jelenének épen úgy, mint ama társaságnak, mely itt évenként összejön szokott. A régi római császárok idejéből, kik közül nem egy lelt itt gyógyulást testi fogyatkozásaiban, és nem egy tartott itt udvart a világalom egész pompájával, ma is látható még néhány emlék, mely a mai füldöközönség legnagyobb részét a magyar, osztrák, szerb és oláh főnemesség alkotja, vegyítve néha törökökkel és görögökkel is. A francziák, angolok és németek ritka vendégek itt s az egész füldö élet feltűnően keleti színezetű áru el.

A füldö környéke a lehető legszebb és legregényesebb, telve gyönyörű kirándulási pontokkal, főleg a nem könnyen fárado hegymászók számára. Ilyen szép helyek a rajzunkon szintén látható Cser-völgy és a fennlány, melyet a füldö egyik maecenásáról ma Coronini-magaolatnak neveznek, az utolsó török háboruk alatt pedig igen fontos erődített hely volt.

A jelenkori földrajz *)

(A földaládi szellemet követi a tökélyesítő ész. — A jelenkori földrajzi felfedezések két nevezetes osztálya. — Tengori kutatási utazások. — Az Észak-keleti útjárás. — Behring. — A Hudson-öböl társaság. — Ross, Parry, Sabine, Liddon, Beechey, Franklin, Bellot, Mac-Clore. — A déli sark: Smith, Bellinghausen, Weddell, Ross, La Pérouse, D'Urville stb. — A „Novara“ hajó tengeri útja. — Szárazföld-felfedezések Ázsiában: Charidin, Pallas, Burnes, Humboldt, Vambéry, Hac stb. — Orosz- és Angolország Ázsiában; valószínű jövő összeállításuk. — Földfedezők Afrikában. — Az angol földrajzi társulat: Park, Clapperton, Belzoni, Caillaud, Speke, Barton, Du Chaillou, Livingstone, Barth, Vogel. — A tudomány ezen hősei és vértanúi a keresztes-hadak. — A gorilla. — A szárazföldi utazások Amerikában: Humboldt, Bonpland, Bousingault, d'Audoubon stb. — Ausztráliás Stuart, Strelziki, Burke stb. — Az elméleti földrajz: Humboldt, Somerville, Maury munkálkodásai: a földabrosz-rajz; a földrajznak korunkbeli legkitünőbb művelői.)

Az emberi haladások bármely rendjében a teremő szellemnek, mely kezdeményez és fölfedez, nyomába lépnek a tökélyesítő elmék, melyek amazoknak találmányait javítják, tökéletesítik és alkalmazzák: Branca-t és Leonardo da Vinci-t, kik a víz-gőz erejének rugókonyságát észlelék, követi Papin Dénes gőz-gépe, s utána a véghetetlenül tökéletesebb: Watt Jakabé; Galvani iveszkéjét és Volta oszlopát Watstone és Morse távirója, és Ruolz és Christoffe galvanoplastikája; Galileo látcsövét Herschell és Rose csillagászati távcsöve. Ugyane lélektani történelmi törvény honol a földrajz történetében is.

A földgömb általános alakzatát s nagyobb körvonalait a mult század második felében tökéletesen ismeretknek lehet mondani.

A határtalan fölfedezések, melyek Columbus-t, Vasco di Gama-t, Magellan-t és Cook-ot halhatatlanokká tévék, azontul már többé nem valának lehetőségek. A földírások és utazók hivatása mindazonáltal, bár szerényebb és zajtalanabb, nem lön kevésbé hasznos a tudományak és emberiségnek.

A század három utolsó negyedében végrehajtott földrajzi munkálatok, nézetem szerint, két kiválóbb osztályba sorozhatók. Az elsőhöz tartoznak mind ama bátor s merész buvárlatok, melyek által hírneves utazók mind a Kontinensek belsejéig, mind az oceánok véghetelenségéig kifürkészték, oda törekedvén, hogy pontos és részletes észleletekkel s bő adatokkal pótolják az újdonság s nagy-szerűség hiányát, melyekre nézve a dicsőséget elődeik fölfedezéseinek engedték át. A másodikhoz számítandó valamennyi tudományos munka: a mértan, természet- és gazdaság-tan mindazon alkalmazásai, melyek segítségével az elméleti földrajz a tőklyé azon főakra emelkedett, melyen mai nap van. Kijelölni a tudomány által e kettős irányban tett határozottabb lépéseket, leend ez előadásunknak kiváló tárgya.

A buvárlati utazások, melyek a már érintett törekvések elsajátításához leginkább járultak, természetesen, szintén két különböző osztályba sorozhatók, a mint ugyanis czéljuk vagy tengeri szorosok s a kereskedelem javára gyorsabb és takarékosabb utak fölfedezésére, vagy pedig a kontinensek belső területeinek pontosabb kifürkésztésére vala irányozva.

A tengerészeti vállalatok közül egy sincs, mely anyyi és oly rendületlen vitézségű hős tetekre nyújtott volna alkalmat, mint az, mely a Világ- és Csendes-tenger között az északi sark jégein át egy akadálytalan szabad átmenet keresését tűző ki czélul. És habár a Hudson-öböl területének újnőkei az Uj-Világ északi tájait már régóta bejárták, s az Ó-Világban az oroszok Sziberiának ázsiai sivatagjait már kikutatták vala, ama végső jeges tájakat még mindig mely titok leple borítá. Az orosz szolgálatban volt dán tengernagy Behring Vitus kezdte világot hinenti ama magas szélességekre, leirhatatlan sanarúsága által és életével lakolva, fedezvén föl az Amerika és Ázsia közti szorosot, mely mai napig az ő nevét viseli. De hát létezik-e egy nyugati szoros, vagyis tüzetesebben szólva, van-e egy észak-nyugati csatorna, mely által Amerika északról hajózható vízzel vétetnek körül, az uvjalról eméldfogva egy, a tenger által minden oldalról csoport határtalan szigetet képezvén?

E feladat megfejtése egyaránt érdekelt a tudományt s a világ-kereskedelmet: amaz, mert

*) Mutatvány Boccardo-nak „A föld és kereskedelem története“ cím alatt kiadott nagyhírű foltozásaiából; olaszból magyarra fordította Dunyog István ezredes. Megjelen az Athenaeum kiadásában.

mindig megismerni törekszik a valót; emezt, mert Amerika nyugati partjaihoz s a Csendes-tengerhez vezető utakat megrövidíteni igyekezett. Egy első vállalat 1818. évben Ross János angol kapitány vezénylete alatt kísértetelt meg, ki körülhajtotta a Baffin-öböl; de a jég magas tornyosulását mindenütt áttörhetlenné találván, azon vizsgálatlan hittel tért vissza, hogy nyílás egy-átalában nem létezik. E tengeri utnak egyedüli gyümölcse az E. K.-ról a Baffin-tengerre néző Pitovah földjének megismerése, melynek Ross kapitány „Arctic Highland“ nevet adott.

A legfontosabb elem, melyből a mai Angolhon a maga nagyságát meríti, nézetem szerint ama több mint római állhatatosságában rejlik, melyet szándékában kifejtetni képes. Az első vállalkozás megkísérlése legkevésbé sem hangolá le az angol kormányt, mely is a következő évben Parry kapitányt bízta meg a második vállalkozással, 5000 font sterling jutalmat ígérvén annak, ki a 100° dél-kört Greenwich-től nyugatra az északi szélesség 77° 44' alatt átszelé. Parry és hadnagya Liddon megnyerték a nemzeti jutalmat, a Baffin-tengerben a Lancasteri szoros torkolatánál egy tenger-ágot jelezvén, melyet „Prince Regent's Pass“-nak czimezték, és a szorosnak vége felé egy „Barrow szoros“-nak mondot csatornát, hol 55° zerus alatti hideget találtak.

E bátorító siker elégséges volt arra, hogy egy harmadik vállalat czélszerűségét igazolja, melyet ugyancsak a rendíthetlen Parry, két tengeri hajóval: „Fury és Hecla“-v.l. végrehajtott. Ez ut azonban kevésbé volt szerencés az előbbieknél, bárha általa Cookburn és Melville földjei lőnek fölfedezve. Nem sokkal szerencésebbek voltak Franklin János kapitánynak két újabb kísérlete és Beechey kapitány utazása.

1829-ben Ross kapitány újból vállalkozott a kísérletre és négy hosszú télén át tartózkodott az északi-sark jegei között, a nélkül azonban, hogy az annyira keresett átmenet föltalálásában sikert arathatott volna. Sokkal újabb s ismeretesebb Franklin János utolsó utazása s rejtélyes haladásának szomorú története, semhogy annak részletes előadását szükségesnek gondoljam, ismeretes Bellot hadnagya szomorú vége, Mac-Clore kapitány vállalatának szerencés eredménye, kinek elvégre sikerült amaz észak-nyugati átmenetet fölfedezni, mely, habár a kereskedelem és hajózásnak tán soha sem váland előnyére a gömb természetani haladásait mind azonáltal annyira előmozdította, hogy különösen a derék Sabine ezredes fíradozásainak következtében boldogunk legeszközöknek, a sarkfolyamok és mindenekellett a földszorosokkal egyáltalában össze nem vágó delejes sarkfolyamok törvényeinek megismerését lehetővé tette.

Mialatt az angolok az északi-sark körvonalán tul hajózható tengert kerestek, más tengerészek a déli-sark jegei között több lakatlan tartományt fedeztek föl: ilyenek Uj-Shetland, melyet Smith kapitány fedezett föl; Macquaria szigete, meg az orosz Bellinghausen által fölfedezett Péter és I. Sándor-szigetek; Viktoria-földje s a több mint 77° déli szélességre fekvő Erebus-hegy, hol Ross János az örökös jég között egy körülbelül 4000 méter magas, rendkívül erővel s magasságra hanyó tűzokádó fedezett föl.

Más jeles tengerészek, és pedig a francziák közül La Perouse, Marchand, D'Entrecasteaux, D'Urville, Freycinet; az angolok közül Discoe, Vancouver és Beechey; az oroszok közül Kotzebue, Krusenstern és Butacseff; az amerikaiak közül Morell és Wilkes nem kevesebb lángész s bátorságot fejtettek ki a világ-tengeri vállalatokban, mint a leghíresebb hadvezérek a harcmezőkön: és bár a fölfedezések nagy jutalmai már ki valának viva, s mindazonáltal munkálkodásuk tág mezején elég dús szellemi aratásban részesültek.

És most engedjék meg, uraim, hogy e helyütt egy reánk nézve igen szomorú és fájdalmas megjegyzést tegyek. Ama hosszú s dicső név-sorban, melyet imént előhoztam, nincs egy is, ki Olasz-hoz tartoznék! Még újabban is, egy osztrák frögát, a „Novara“ egy bámulatra méltó körülhajózási utat hajtott végre, és a tisztjei által közrebocsátott jelentés a fölfedezések s ismeretek kiemeríthetetlen bányájul tekinthető. És mi, a világnak hajdanában tengerészeti mesterei a küzd-téren, melyen a többi nemzetek dicsőségét aratnak, egyedül csak távollétnök által tudónkunk. Súlyos tárgy az elmékedés- s keserűségre, mit is figyel-mükbe ajánlok!

(Vége követh.)

Közlekedés postagalambokkal.

(Végo.)

Mondottuk, hogy a francia kormány komolyan hozzá fogott a postagalamb-tenyésztés rendszerezéséhez. E tekintetben a Belgiumban divatozó eljárást minden további gondolkodás nélkül mintaképül veheti. A belgák oly lelkiismeretes gondnal, oly aprólékos utánjárással ápolják e kedves állatkákat, hogy az ottani galambházakat csupa gyönyörűség meglekenti.

A galamb kissé szeszélyes, kősa állat, mindenütt szereti és hamar megszokik bárhol, de párosodás és költés idején állandóan meglepszik abban a kis kaliczkában, mely kisdedeinek és anyai gondoskodásának tanyája leendő. E kaliczkák négyzet alakú apró faházikók, 80 centiméter szélesség és 50 centiméter magasok, melyeknek hátterese a galamb-duchhoz támaszkodik, úgy hogy az ajtó, mely nyílásokkal van ellátva, függőleges irányban áll a kaliczka padlatán. E kis ajtó alsó részén, jobbra és balra, nyílások vannak ki- és bejárásra, melyek elébe kis deszkadarabot tesznek, hogy azon a galambok lakásai előtt ülhessenek. A fészkek az ivó-, evő- és fürdővályukák mind a legnagyobb gondnal vannak elrendezve a csinos és feltűnően tiszta galambházakban, úgy hogy lakóik épen semmiben sem látnak hiányt.

E kis köztársaság tagjainál minden úgy és akkor történik, a hogy és a mikor gazdáik ohajtják. Az évi vedlés akkor áll be, mikor a párosodás vége felé jár. Minthogy pedig bajos lenne a galambokat olyankor repültetni, mikor a repüléshez legényegesebben megkívánató tollaik épen hiányoznak, a galambkedvelők gondoskodnak, hogy növendékeik csak márczius vége felé kezdjék egymást szeretni. De miként lehet a természeti olvattnak parancsolni? — kérdhetnék olvasóink. Az egész csak a táplálás mikénti alkalmazásától függ.

Legkedvezőbb a pillanat a himgalamb repültetésére akkor, mikor társa kotolni készül. Ilyenkor a férj mindig nagyon siet vissza családi tűzhelyéhez. Az anyagalamot pedig legjobban felhasználhatni üzenetküldésre vagy hozásra olyankor, mikor husz napos gyermekei vannak, tehát mikor az aprók már tollasodni kezdenek, de még nem oly erősek, hogy az anyai gondoskodást teljesen nélkülözhetnék. Az anya még mindig aggódván kisdedeiért, mindent elkövet, hogy minél hamarabb haza érkezhessék.

Az a kérdés merülhetne még fel, hogy a postagalamb minő fajtájú galamb? Erre pedig nem felelhetnénk egyebet, mint azt, hogy — galamb, semmi más. Ez az egyszerű felelet fölment bennünket attól, hogy ama, nem érdekeltetnénk, de hosszadalmas és fáradságos fejtegetésekbe bocsátkoznánk, melyeket az ornithologusok, azaz: tudós madarászok, e kedves szárnyasokról összeírtak. A természet nem alkotott külön fajt arra, hogy sürgönyöket szállíttathassunk vele, hanem az ember tett próbát és a próba sikerült. Most már minden csak a neveléstől és a tanítástól függ. A belga galambok, melyek a legjobb postagalambok híreben állanak, nem képeznek külön fajt, csak épen oly alsóbb fokú változatok, melyeket különböző fajok keresztezése (összeparosítása) által maguk a belga tenyésztők hoztak létre. Ezek közt leghíresebbek a lüttichiek, antwerpiek és az úgynevezett angol-csőrűek (bec-anglais). S. L.

Egyveleg.

— (A háború és külföldi takarmány-növények Franciaországban.) Vibrate a francia földművelési társlat előtt érdekes felolvasást tartott, melyben elősorolja, hogy az 1870 és 71-iki szomorú évek után mintegy észrevétlenül mily idegen takarmány-növények tűntek föl az algéri hadsergnyomaiban. A tengeren túli növények magjai a földre hullva, busás növényzetnek szolgáltak csiránál, mely a barnok falánkságát nagy mérvben fölingerelte. Jelenleg a középtengeri és pedig nagyrészt algéri növények, miután az éghajlat szigorát kiállták és egy kivételesen zord téllal győzelmesen dacoltak, rendkívül szaporasággal terjednek tovább. S még a homokos, eddigelé kopár talajon is oly búján tenyésznek, hogy valóságos oázisokat alkotnak, s így az eddig kopár vidéket szép jövővel kecsegtetik; mert ha már maguktól is így

szép virágzásnak indultak, menyivel inkább remélhető tehát, hogy az ember ápoló keze alatt a puszták és mezők virányát emelni és pótolni fogják. E növényeket Közép-Franciaországban Buchinger fűvészfedezte fel, 1870. augusztus havában, a midőn ugyanis a lovak számára kiosztott szénában 84 középtengeri növényfajt talált, melyek nagyobb részét az algéri virányból találta. Később többen is gyűjtöttek ily növényeket és 1872. év márczius haváig az új növények száma 157-re növekedett és oly homokos talajon is tanyát ütöttek, hol emlékezetet meghaladó idő óta nem láttak más mint szegény és törpe növényzetet. Ez valóságos növényvándorlás, a természet oly áldása, mely a háború pusztítása után Közép-Franciaországra épen a legjobb időben érkezett.

— (A régi Pestről.) Mily kis fészkek volt a mai Pest 1733-ban erről fogalmat adhatnak a következő adatok: Többi közt a városházán akkor egy éven át mindössze hét rizma papirt fogyasztottak el, s ez 11 ft 55 dénárba került. A városbíró (Partl Gáspár Antal) évi fizetése 300 ft volt; egy tanácsnoké 150. Mészárszék mindössze öt volt. A rendőrség négy szál drabantból, (egynek évi fizetése 48 ft), három lovasórból, két kütörből, négy kapusból s két éji őrből állt. Egész évben a legnagyobb kiadási összeg az a 450 ft képezte, melybe egy Selmezcéről hozott tüzfeskendő került. A ferenczi szerzetesek akkor is magyarok voltak, mert magyar prédikációkért évenként száz forintot kaptak. Tüller Ferencz regens-chori 85 ftot.

— (Csata tengeri rablókál.) India, Ausztrália

Belga galambház.

és China partjain nagy mennyiségben rejtezőnek tengeri rablók, s bár az angolok és hollandok azok kiirtására mindent elkövetnek, megtörni őket nem képesek. Nemrég a „Coriolán“ nevű bremai hajót támadták meg Bombay közelében. A kapitány vette legelőször észre a három kalózhajót, s azonnal megrette a szükséges intézkedéseket. Fegyver nem volt a hajón, a kapitány revolverét kivéve, mint-hogy azokat Montevidéóban akarták csak beszerezni. Kezdetben csak az egyik kalózhajó közeledett a „Coriolán“ felé, s azt lövöldözni kezdte; egyéb bajt azonban szerencsére nem okozott, mint-hogy a delectű szekrényét összezuarta. E közben a kapitány surkot fözetet, s azt a fedezeten kiöntette, apró üvegdarabokat hányván a förrő anyagba. Az egyik kalózhajó mind közelebb ért. A rablók a fedezetre ugráltak, de véres lábakkal hátráltak meg. Ez azonban nem tartoztatta őket vissza, s erre megkezdődött a verekezés baltákkal és fadarabokkal. E közben megérkezett a másik hajó is. A tömegnek ellent nem állhatván, a „Coriolán“ népsége a hajó hátterébe vonult, s honnan a kapitány revolverét nagy sikerrel használta. A rablók az elesettek fejét levágták, biztonságba helyezték magukat a hajón, várván egy a lökészet elfogy. Időközben a harmadik hajó is megérkezett. A legnagyobb veszedelem közepett jelent meg végre egy angol csavargó, mely észrevétlenül a küzdelem, ágyuval lőtt a kalózok hajóira. Ezek egyike néhány lövésre azonnal elmerült. A rablók a tengerbe ugrottak, hogy uszállal mentseik meg életüket; de az angol vizre eresztvén ladikjait, ül-

dözni kezdé őket. A hajón maradtakat a felbátorított ostromoltak terítették le, míg a többieket az angolok vagy elfogták, vagy lelőtték. Tíz rabló megadta magát, de a „Coriolán“ legénysége közül tíz ember szintén áldozatul esett. Összesen ötven rabló esett el. A foglyok azonnal felakasztatták.

— (Chinai udvari élet.) A pekingi udvarról és az ottani politikai helyzetéről az „A. A. Z.“ jól értesült forrásból a következő érdekes közleményeket vett. Az udvarnál még mindig két párt áll szemben egymással, melyek a politikai fölényért küzdenek. Az úgynevezett haladó párt — Kung herceg és pártja — azt követeli, hogy a 16 éves császár f. évi októberben leendő egybekelésé alkalmával tényleg nagykorúnak is nyilvánítottassék és maga vegye át a kormányt. A másik párt, melyet az új és nyúl államférfiainak neveznek, az anyacsászárné nézetét követi, melyek szerint a császár még két évig kiskorúnak tekintendő és anyja vezetése alatt hagyandó, ki ezen idő alatt még a kormányügyek intézésével lenne megbízva. Az anyacsászárné a császár anyját (létezik még egy másik anyja császárné is, mert az elhunyt császárnak két neje volt) dicsvágyó, erélyes és tehetséges nőnek festik, ki nem akarja kiengedni kezéből a kormány gyöplőt és hatalmát, befolyását félti, miért nagy ügyességet fejt ki Kung herceg szándokainak megállításában.

A mi magát a fiatal császárt illeti, ez, mint mondják, értelmi tekintetben még igen gyermekes és nagy örömet találja szép ruhákban és szini játékokban. Ez apró szenvedélyeit az anyacsászárné szándékosan táplálja, hogy annál tovább járszalagon tarthassa. Fizikai tekintetben azonban igen kifejletlennek mondják. Fiatal neje kívül még 4 más felesége van.

— (Egy macska-pör.) Páris egyéb ritkaságokon kívül egy sajtósági intézettel is bír, mely gazdátlan kutyák és macskák számára menhelyet nyújt. Az ostrom alatt számosan ez intézetbe adták kutyáikat és macskáikat; ezek közt D... kisasszony is, a Gaité színház egyik színésznője. A kisasszony csak 1871. aug. 1-én tért vissza Párisba, mit az intézet igazgatója megtudván, 150 frank tartási díjt követelt tőle a kisasszony macskájátért. De a macskát az igazgató nem tudta előadni. A dolog pörre került, s ez a napokban tárgyalott nagy közönség jelenlétében egyik párisi törvényszéknél. „Mint fizetett állatörző, ön köteles a macskáról számolni,“ így szólott a bíró az intézet igazgatójához. „Az mondja ön, hogy a macska megdöglött? Kérdem mikor történt ez? Létezik-e az intézetben az ápolás végett beadott állatokról egy hiteles jegyzék s elő tudja-e ön mutatni a macska halotti bizonyítványát? Igaz szólott a bíró. Az igazgató néma; a közönség nevet. E közben egy hang zsalád valója az igazgatót, hogy az ostrom alatt ő szolgáltatva a mérsárosoknak a gondjára bízott kutyákat és macskákat jó pénzért. Általános rémülés a hallgatóság között. A bíró pedig „tekintve,“ hogy az intézet igazgatója sem halotti bizonyítvány, sem más bizonylat által a macska halálát igazolni nem tudja; tekintve, hogy nem tudja igazolni azt sem, hogy a szerencsétlen állatot a lefolyt idő alatt ápolta: tartás díj iránti keresetétől elmozdította.

— (Tojásvágó-gép.) A párisi általános gazdasági kiállításon két tojásvágó-gép is látható. E gépecskék a főtt tojások kalapjának csinos és egyenletes levételére szolgálnak. Az egyik összehajtott érclemezből áll, közepén nyakkal, melybe a tojás helyeztetik. Az összehajtott lemez között erővel taszított két a tojás kalapját veszi, a nélkül, hogy a tojás héja repedéseket kapna. Mindemellett e műtéthez némi ügyesség, erő kell, ezért inkább megfelel a célnak a másik és újabb tojásvágó, ha már épen ily gépet akarnak használni. Áll az egy érczophárkából, melynek nyílás-széle finom fűrészfogakkal bír. A pohárkába helyezett tojás körül párszor körűl forgattatik a pohár, miközben ennek széle lefűrészezi a tojáskalapot. Persze, hogy e munkát egy késsel is ép oly jól elvégeztethetjük, de már korunk baja a túlságos gépszerűet a vannak, kik enni sem tudnak — fogor-gép nélkül!

— (Páris III. Napoleon alatt.) E cím alatt a bonapartista „Ordre“ statisztikai kimutatás közöl, mely szerint Páris házai a császárság alatt 10,300-zal, lakásai 136,839-czel szaporodtak. 1862-ben Páris 30,719 házat számlált 412,649 lakással, míg 1868-ban már 67,120 ház volt 665,091 lakással.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 37-ik számához 1872. szept. 15.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

— (A magyar irodalom 1872. első felében.)

Irodalmunk mult félévi állapotáról érdekes statisztikai adatokat közöl Márki József a „P. N.“ hasábjain. E szerint megjelent január 1-től június 30-ig: törvénykönyv 31, történelmi munka 20, jogi 16, politikai röpirat 16, regény 20, versfüzet 13, szépirodalom és ítézet 5, irodalomtörténeti 2, eredeti munka összesen 222, fordított 50; leggyengébben van képviselve a bölcsészet és irodalomtörténet; legbővebb a jogi és politikai irodalom. A mint látjuk, a fordított művek az eredetieknek csak egy negyedét teszik; ez utóbbiak 165 kötetet s 96 füzetet alkotván, a darabok összes számát tekintve, 67 százalékot állítanak szembe az idegen termelések 40 köteté és 86 füzeté vagyis mintegy 33 százalék ellenében. Az említett művek ára összesen 417 frt 20 kr, a lapok félévi folyama pedig mintegy 600 forint; így tehát 1000 forintnál többre volna szükséges annak, ki irodalmunknak minden, vagy túlnyomórészt pártolni akarná.

— (Magyar tan- és olvasókönyv) a gymnáziumok harmadik és negyedik osztálya számára s a reáliskolák, valamint a magánintézetek és leányiskolák megfelelő osztályai számára, készítette Baráth Ferencz, a magyar nyelv és irodalom tanára a pesti ref. főgymnáziumban. „Ily cím alatt vettünk két tartalmas füzetet, melyet a legközelebb megnyíló iskolai tanfolyamra bátran ajánlhatunk az illetők figyelmébe. Mindkét rész olvasmányait röviden összefoglalt tanszöveg előzi meg. Az első szől: a körmondatokról és a helyesírásról, a második pedig a fogalmazványokat ismerteti, még pedig mind a közéleti fogalmazványokat (levél, bizonyítvány, engedély, térítvény stb.) mind a műfogalmazványokat s ezek közt a vers nagyon egyszerűen vett elemeit. Az olvasmányok gyűjteménye mindkét kötetben legjobb írónk műveiből van egybeállítva, és sok előnyvel bír a hasonművek között; szerzőnek szándékosan nem volt célja valami mereven tartott rendszerhez ragaszkodni a beosztásban, hogy könyvét minden tanító inkább alkalmazhassa a maga céljaira, s e tekintetben a szerző csakugyan célt is ért s hisszük, hogy műve általános keletnek fog örövendeni. Az I-ső rész ára 70 kr., a II-iké 1 frt. Ráth M. kiadásában jelent meg.

— (Sikeres okmánykutatás.) Frank Vilmos akadémiai tag közelebb br. Révai Simon turóczi megyei főispán levéltárban kutatván, Révai Ferencznek (I. Ferdinánd alatt nádori helytartónak) teljesen föntartott levelezései között egy maga nemében egyedüli gyűjteményt talált. Ez a nevezett főúr négy fiának leveleiből áll, melyeket mint tanulók szülőikhez, pártfogóikhoz, barátaihoz intéztek Besztercebányáról, Bártfáról, Körömczéről, Paduából 1538 és 1553 között. Számuk meghaladja a 200-at. Ezekhez járulnak a fiuk tanárainak — többi között a híres Stöcker Leonardnak — nevelőinek házigazdáinak levelei. E gyűjtemény a XIV. század iskolai, vallási, kulturális viszonyaira meglepő fényt vet. És a tudomány nem csekély hálával tartozik a családnak, mely azt napjainkig gondosan megőrizte.

— (Uj lapok.) „Egyházi közlöny“ czimvel októbertől kezdve Esztergomban hetilap fog megjelenni Zoványi Mihály szerkesztése mellett. A lap ára egy évre 6 frt. A Corvina „Házi barát“ czimvel okt. 1-től képes hetilapot szándékozik kiadni. Szerkesztője Balázs Sándor lesz s ára egy évre ennek is 6 frt.

— (A „Buda-pesti Közlöny“ nek) hir szerint osti lapja lesz, mely hasonlóan a „Wiener Abendpost“-hoz, a kormányhivatalos lapja leendő, s ebben teszi közzé felhívatal-s közleményeit, melyekkel eddig a kormány párti lapokat kereste föl.

Közintézetek, egyletek.

— (A közoktatási miniszter) az országos gyűjtemények, jelesen a nemz. muzeum gyűjteményei, az Eszterházy-képtár kézi rajz- és rézmetszetyűjteménye tüzetes átvizsgálására, s a hiányok ki-nyomozására egy bizottságnal küldött ki, melynek elnöke gr. Mikó Imre, alelnöke pedig Csengery Antal. Bizottmányi tagok: Eszterházy Kálmán, Haynald Lajos kalocsai érsek, Horváth Árpád egyetemi tanár, Hunfalvy Pál, dr. Margó Tivadar,

Ráth György, Szabó Károly az erdélyi muzeum könyvtárnoka, s P. Szathmáry Károly és Torma Károly országgyűlési képviselők. A bizottmány működésének eredménye annak idején köztudomásra fog juttatni.

Egyház és iskola.

— (A kolozsvári egyetem) közeli megnyitására előhírdőkei: az egyes tudományok számára küldött segédesszők és felszerelések Heidelbergből már megérkeztek Kolozsvárra. A volt kormányszől tágas helyiségeit most alakítják át tantermekk.

— (A selmezi m. kir. bányászati s erdészeti akadémiához) annak újjászervezése alkalmából rendes tanárokká és bányatanácsosokká Pöschl Ede, dr. Schenek István, Köszeghy-Winkler Benő, Litschauer Lajos, Schredler Rezső, Kerkely Antal és Farbak István eddigi tanárok; rendkívüli tanárokká pedig: Hermann Emil, Chrismár Ottó, Schwarz Ottó és dr. Kulatska Hugó, eddigi segédtanárok nevezettek ki.

— (A nő-ipartanoda) alaptervezetét a pestbudai nő-iparegylet megállapította. Ezen intézet a felsőbb népiskolák tervezete szerint lesz berendezve s négy évi folyama következőleg osztatik be: Az első évben tanítatnak: hit- és erkölcsötan (vasárnap), magyar nyelv és irály, német nyelv s fogalmazás, természetisme (különös tekintettel a háztartásra s a nők által gyakorolható iparágakra), ismeretek a földrajzból és történelemből, számtan (már itt tekintettel az iparnál használandó szám-műveletekre), rajz és varrás. A többi évfolyamok később fognak életbe lépni. A tervezett iparoktatás köréből egyelőre a mintázás, festés, varrás, fohérmű- és ruhakészítés, virágkésítés, könyvkötés, gyorsírás és könyvvitel vétettek fel a tantárgyak közé, a nélkül, hogy ezek sorozata már berekesztett volna. A tanterv egy rendeztetet be, hogy a növendékek a negyedik évben már teljesen képesek legyenek önmagukat kézi munkájuk által fenntartani. A tandíj havonként egy forint, melyet azonban az egylet anyagi ereje engedi, az oktatás egészen díjmentes leendő. A nő-iparegylet ez intézetet mielőbb meg akarja nyitni.

— (Gyári munkások próbáté.) A kolozsvári szivargyár munkásain körében folyamatba tett oktatás szept. 3-án este 6 órakor a gyár helyiségében megtartott próbátéttel nyívesen fejeztetett be. Mintegy 100—120 munkás nyert oktatást. Némelyik tanítvány meglepő ügyességgel felelt; számosan, kik előzőtt három hónappal azt sem tudták, mi fán terem a betű, folyékonyan olvastak s ügyesen írtak.

— (Iskolai értesítés.) A pesti reform. főgymnáziumban az 1872-ik iskolai évre a beiratások október hó 1, 2, 3, 4-én d. e. 8—12-ig lesznek, d. u. 2—4-ig s október 5-én a tanévet megnyitó isteni tiszteltet után a tanítások azonnal megkezdetnek. A javítóvizsgák, valamint a magántanulók vizsgái is csak a beírás ideje alatt, a tanárikar által meghatározott órákban fogadtatnak el. Gondoskodva van, hogy a rendes tantárgyakon kívül az ének-, szépírás-, szabadkézi-és mértanirajz-, gyorsírásban és francia nyelvben, mint kötelezett melléktárgyakban, az angol nyelvben pedig mint szabadon választott tárgyban a növendékek magukat képezhesek, melyekért a tandíjon külön díjt nem fizetnek. Pesten, 1872. szept. 12. — Vámosy Mihály, igazgató tanár.

— (Iskolai jelentés.) A kunszentmiklósi ref. gymnáziumban az 1872-ik iskolai évre okt. 3. és 4-én történelem a beiratások, 5. és 6-kan tartatnak a felvételi javító és magánvizsgák; a rendes előadások pedig 7-dikén kezdetnek meg. Együttal felajánlunk, hogy a gymnázium jól felszerelt fizikai muzeummal és gymnastikával rendelkezik; növendékei oktatást nyernek a mértani és szabadkézi rajzban, az alsóbb osztályok a városi kertész által a fátanyésztes gyakorlatában; tanulókat fogadnak teljes ellátásra magánházaknál havi 8 frttól föl-fel. — Kunszentmiklós, 1872. szept. 9. — Az igazgatólag.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

— (A pesti közteleken) nov. 17-én s az ezt követő napokon sajt-, turó- és egyéb tejtermék és gazdasági, kert s erdei magvak kiállítása lesz,

jutalomkiosztással. Az előjegyzések okt. 20-ig a gazdasági egyesület irodájában (Pest, üllői-ut 12.) eszközlendők.

— (A kertészet kedvelőinek országos vándorgyűlése.) Lukácsy Sándor a gyakorlati kertipar egyesület igazgatója felkéri a kertészet kedvelőit a Nagy-Körösi f. évi szept. 29. és 30-ik napján rendezendő kiállításra leendő megjelenésre, hogy ott a hazai kertipar érdekeit a kertészet kedvelő országos vándorgyűlése alkalmával tárgyalják.

Balesetek, elemi csapások.

— (Lőpor-fölrobbanás.) Kassán f. hó 8-án este fél 10 órakor a puszkapor-malom zuzójában 206 font lőpor fölrobbant. Két ott alvó munkás azonnal szörnyet halt. A zuzda a szoros értelmében földig leromboltatott.

— (Gyújtás vigyázatlanságból.) Pestmegye Domony községében júl. 24-én tűz támadt, s hat ház, köztük a paplak a lángok martalékaul esett. Az összes kárt 14,000 frtra teszik, miből csak 1000 frt volt biztosítva. A vizsgálat kideríté, hogy Buzás Pál, a községi jegyzőnek kocsija, a csűrben pipára gyújtott és a gyufát a szalmába dobta: az azonnal lángot fogott és minden törekvés a tüzet eloltani hiába volt. A törvényszék Buzást egy évi, közmunkával és hetenként kétszer börtöl elnyújtott börtönrre ítélte.

— (Torocsón) szept. 2-án délelőtt 9 óratól 12 óráig tartott tűz dühögött, mely az egész piacszort megjárta s egy pár óra alatt elhamvadt 32 ház 57 gazdasági épület. — Az első magyar általános biztosító intézet is, de érzékenyebben a „Viktoria“ van érdekelve. Az oltás körüli eljárás — nem lévén a városnak bár egy használható vízpipája — sok kívánni valót mutatott. — Az 1870-ik évi még ennél nagyobb éggessel elhamvadt épületek nagy része még ma is mind romban hever, s im a be nem gyógyult sebekre új sebeke támadtak.

— (Három néptanító a tordai sóstóban.) Szeptember 4-én Tordán a póttanfolyamra megjelent tanítók közül többen kimentek a sóstóban fürödni. A mulatság vígan folyt mindaddig, míg Szentgyörgyi István vásárhelyi néptanító egy román pályatársát kézen be nem vezette a sóstóba, megmutatandó neki, hogy a sűrű sósvíz az uszni nem tudó embert is föntartja, ha egysúlyt tud a vízben tartani. A próba azonban rosszul sikerült. A román néptanító a mint kifogyai érezte lábait alól a földet, elveszté lélekjelenlétét s megragadta egy Szentgyörgyi, hogy az kénytelen volt segítségére lenni, s mindketten alá merültek. Egy harmadik pályatársuk, ki szintén nem tudott uszni, segítségre ment, azonban ez sem járt jobban, mert az e közben a Szentgyörgyi nyakára kapott román megragadta ijedében ennek is a kezét úgy, hogy percet alatt hármán voltak a legnagyobb veszélyben. A már fuldoló segítésére épen jökei érkezett meg végre Szabó Lajos nyárud-szerdai tanító, ki bátorsága s lélekjelenlété által menté meg társait, kik e közben már a mély tónak közepén kinlódtak.

Mi ujság?

— (A képviselőház) szept. 10-ki ülésében alakult meg, megválasztván a ház elnökeit, háznyagát és jegyzőit; 11-én az osztályokat alakított meg sorsolás útján; 12-kén és 13-kan az egyes bizottságok tagjait választák meg, s az utóbbi napon már az interpelláció is megkezdett, Nikolics Sándor a szerb kongresszus, Győrffy Gyula az udvarhelyszéki választás ügyében intézvén a miniszteriumhoz interpellációt. 14-én a delegáció tagjait választák meg. A delegációk hétfőn, 16-án, kezdik meg üléseiket Pesten. Megjegyezzük még, hogy a delegátusokat az országgyűlési többség mind saját tagjaiból választja meg; a fuzói a jobb-oldal és balközép közt egyelőre meghusult, s az erre vonatkozó előleges hírek nagy része megczafoltatott.

— (A berlini fejedelmi ünnep) véget értvén, a magyar király szept. 12-én délben Bécsbe érkezett, az orosz czár pedig ugyan e nap reggelén utazott el Berlinből. Rudolf koronaherceget az orosz czár Berlinben egy orosz császári ezred tulajdonosává nevezte ki. — A királyi család október első heté-

ben érkezik Buda-Pestre s lehet, hogy hosszabb ideig fog itt mulatni.

*(A vallás és közoktatási miniszterium tisztikara) mult szombaton testületileg vett bucsut Pauler minisztertől. A tisztikar sajnálkozásait a miniszter válasza fölött Tanárky Gedeon államtitkár fejezte ki. Pauler meghatottan válaszolt, és azután az osztályokban egyenkint bucsut vett hivatalnokaitól. Másnap bucsuebédét adott volt tisztikarának a Hungáriában. Trefort Ágoston, az új vallás- és közoktatási miniszter, pedig miniszteriuma személyzetét hetfőn d. e. 10 órakor fogadta. A minisztert a tisztikar élén Tanárky Gedeon államtitkár üdvözölte. Trefort azt válaszolta, hogy ő szakkörében leginkább gyakorlati tevékenységet igyekezzenek kifejteni. A szakjebeli nagy kérdéseket, melyek függőben vannak, alaposan tanulmányozandja, s mielőtt azokat minden részletükben megismeri, bátran a megoldáshoz fogand; a folyó ügyekre vonatkozólag megvárja hivatalnokaitól, hogy ők azokat mindig gyorsan intézendik el, s ezért őket a rómaiaknak ezen rövid, de sokat mondó szavával bocsátja el: Laboremus.

*(Az országos dalárünnepély Nagy-Váradon) szept. 5-9-dikén élénk részvét mellett folyt le. Szept. 5-ke a dalárok megérkezése és fogadásának napja volt; összesen mintegy 600 dalár érkezett. 6-án este tartott a dalárverseny, melyről megemlíti, hogy a nagyváradi hölgyek által kitűzött három díj közül az első díjat: egy érdekes pompás művű ezüst serleget a pesti nemzeti dalkör, — a második díjat (egy gyönyörű album, 140 nagyváradi nő fényképével) a pécsi, — a harmadik díjat (izléses karnagyai pálcza ébenfából, ezüst nyéllel s végig ezüst csérfüzérrel körülfonta) a kolozsvári dalkör nyerte el. Szept. 7-én kezdődött meg a dalárünnepély közgyűlése a megyeház termében. Az 1870-diki pesti dalárünnepély oly deficittel (16.000 forint) végződött, mely a dalárünnepély fenntartását fenyegette, s az első kérdés, mit a közgyűlésnek el kellett dönteni, az volt, hogy vajon fenálljon-e a szövetség továbbra is? E kérdés egyhangú „igen”-nel döntött el, mire Királyi Pál ajánlotta, hogy a gyűlés gondoskodjék, miképp a szövetség a kellő támogatásban részesüljön. A számadások megvizsgálásán kívül a közgyűlés teendőjét képezte még az új tisztviselők megválasztása. Elnök ujalog Királyi Pál lett, titkár Ábrányi Kornél, alelnök Bartai Ede, pénztárnok Engesszer Mátyas. Ugyanez a nap tartott meg a szinkörben a díshangverseny, több pesti művész közreműködésével. Vasárnap, 8-án délután volt a nagy dalárelőadás a Rhédey-kertben emelt dalszarnokban, melynek 3000 ülőhelye közül kevés maradt üresen. Szept. 9-kére csak a közgyűlés befejezése, a versenyjutalmak kihirdetése s a dalárünnepélyi bizottság megválasztása maradt. A legközelebbi dalárünnepély két év múlva 1874-ben Kolozsvárról lesz.

*(Szobor-leleplezés.) A Türr tábornok által a kis-sztpár-újvidéki csatorna elején királyi 6 Fellege által tett első ásdó-csapás emlékére emelt szobor szept. 8-án reggel nagy közönség jelenlétében ünnepélyesen lelepleztetett.

*(Bonnaz csanádi püspökhöz) a lugosiai folyamodtak, hogy nagyszerű alapítványa azon részét, mely egy leány-növelde fölállítását célozza, Lugoson léptesse életbe. A „Tem. Lap.” azt írja, hogy a püspök beleegyezését adta, ha Lugos városa maga is kész az alapítványhoz segélyvel járulni. — Ugyancsak Bonnaz Sándor csanádi püspök 1200 forintot utalványozott dr. Orthmayer Tivadarnak, ki a régészeti terén nem közönséges sikerrel működik. A törekvő tudós ez által Pestre teheti át lakhelyét.

*(Miklóssy ideiglenes népszínházának) alapkövetétele a terézvárosi István-terén szept. 15-én megy végbe. A színház 220 ülő területet fog elfoglalni azon helyen, hol a mult évben Carré cirkusa volt; a homlokzat és főbejárat a három dob-utczára fog nézni. — Miklóssy előadásait a Füst-színházban „Faust”-tal és „A vén bakan-

csos”-sal kezdi meg. — Budán szombaton az „Eszküszegő” paraszti kerület színe.

*(Kellems cáfolat.) A „Magyar Ujság” után több lap azt írta, hogy a népszínházi gyűjtési ivek üres visszaküldésében Nagy-Várad követte Pozsony példáját. A nagyváradi polgármester Lukács György megozafolja e ráfogást és biztosítja az állír terjesztőt, hogy ő az ivet semmi esetre sem fogja üresen visszaküldeni!

*(Egy visszatért menekült.) Közlebb érkezett vissza Kalocsára Észak-Amerikából 23 évi távollét után Baksa Imre iparos. Még 1849-ben mint politikai menekült került az idegen világ-részebe, hol szorgalmas munkája folytán földbirtokot is szerzett. Azonban visszavágyott hazájába. Kissé nehezen beszéli a magyar nyelvet, mert — mint mondja — 23 év alatt Észak-Amerika belsejében nem igen volt alkalma magyarul beszélni.

† (Halálosok.) Gr. Bethlen Gábor, legfőbb ítélőszéki bíró, az erdélyrezi reformátusok egyik főgondnoka e hó 1-jén Kérlésen, élte 61-ik évében elhunyt. Keresden a családi sírboltba temették el e hó 3-kán. — Felső-szopori Tóth Kálmán, egyike legkitünőbb technikusainknak, aug. 23-án Eszéken meghalt; a jeles képzettségű mérnök külföldön is jó hírnek örvendett, s hosszabb ideig vasutépítéssel foglalkozott Dél-Amerikában, Braziliában; hazatérve, itt a Dunaszabályozásnál működött. — Skribesteyi Riggyitsky Sándor, ezredes a 14. számú huszárezredben, élte 46-dik évében Mokrinban elhunyt; mint katona kivált a csoszai csatában (1860) tüntette ki magát hősiessége által. — András Emil, a dunaföldvári magyar kir. alapítv. uradalom igazgató számtartója, 54 éves korában Pesten elhunyt. — Kegly Gusztáv, köz- és váltóüggyvéd, nyiregyházi városi képviselő közelébb hunyt el Pesten, 34 éves korában. — Bölöni Mikó Sámuel, nyug. miniszteri oszt. tanácsos 71 éves korában Abudbányán meghalt; az erdélyi bányászati, gazdasági és erdészeti igazgatóság utolsó főnöke volt, s 45 évig szolgált. — Horváth Boldizsár volt igazságügyminiszter súlyos csapás érte. Neje, született Schenk Klára asszony, hosszabb betegeskedés után szept. 12-ikén meghalt. A női erényekben oly gazdag hölgy elhunytáról kétségkívül fájdalmas részvéttel fognak értesülni mind azok, kik az üdvözült ismerőseinek köréhez tartoztak. — Galambos Márton, m. kir. állatgyógyintézetű tanár, Pozsonyban, hol egészsége helyreállítása végett tartózkodott, vizkórban meghalt. — Dr. Fabricius Károly vegyész, a fővárosi körökben ismert férfiú, vasárnap 30 éves korában meghalt.

Nemzeti színház.

Péntek, szept. 6. Először: „Gringoire.” Vigjáték 1 felv. Irta Banville T.; ford. N. N. — „Füldőre kell mennie.” Vigjáték 1 felv. Gozlan Leo után ford. Feleki. — „Egyetlen leány.” Vigjáték 1 felv. Irta gr. Fredro; ford. Radnótfáy. Szombat, szept. 7. „A zsidó.” Opera 5 felv. Zenéjét szerzte Halévy.

Vasárnap, szept. 8. „A csikós.” Népszimű 3 felv. Irta Szigligeti.

Hétfő, szept. 9. „Gringoire.” Vigjáték 1 felv. Irta Banville Tódor; ford. N. N. — „Tudán kívül kém.” Vigjáték 2 felv. Duverrier és Mellesville után ford. Cserepi.

Kedd, szept. 10. „Ördög Róbert.” Opera 5 felv. Zenéjét szerzte Meyerbeer.

Szerda, szept. 11. „Julia.” Dráma 3 felv. Irta Feuille; ford. Paulay. — „A nyelvtan.” Vigjáték 1 felv. Labiche és Jolly után ford. Feleki.

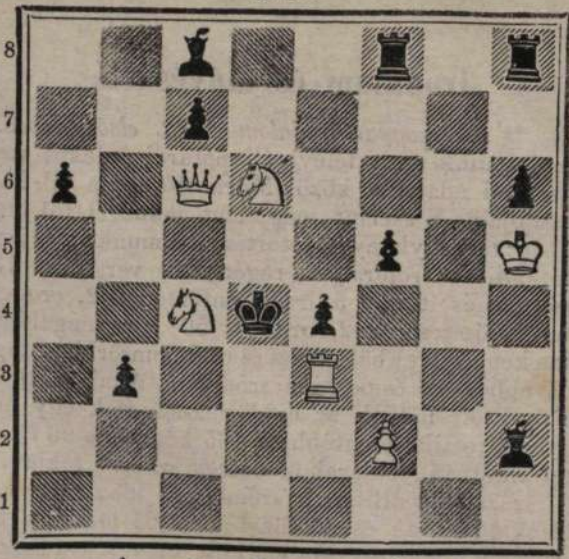
Csütörtök, szept. 12. „A troubadour.” Opera 4 felv. Zenéjét szerzte Verdi. — (Vizdriné Krecsányiné Sarolta ass. föllepteül.)

Szerkesztői mondanivaló.

— Hajnik. G. I. A tót népdalok szépek; köszönettel vettük, s rövid időn közölni fogjuk a „Füldő”-val együtt. — Kolozsvár. D. L. A művész kívánatára figyelemmel leszünk, s a szerit fogjuk eszlekedni. — Pécs. Ftdó Sz. A. Egy nappal előkez érkeztél; az adatokat tán más alkalommal még felhasználhatjuk. — Algódy. Sz. G. A tudósítás későn jutott kezeinkhez. Az említett régi arczkép és Gletrajz fölkelését kérjük. — Pest. Cs-1 J-6. A küldött cikk nem illik lapunk keretébe.

SAKKJÁTÉK.

668-ik sz. f. — Kästner B.-től (Coburgban.) Sötét.

Világos indul s az ötödik lépésére mattot mond.

A 663-ik számú feladvány megfejtése.

(Gold Samutól Bécsben.)

- VII. Söt. 1. Fh5-d7 . . . . . tetsz. szer. 2. Vh8-d4 v. al v Fd7-f5 matt

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Miskolcon: Czente József. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Jászkeszren: Galambos István. — Kecskeméden: Galambos László. — N.-Szalontán: Kovács Albert. — Torján: Veress Lajos. — Pesten: Kocséry Lajos. — Ap.-Keresztúron: Szántó J. — A pesti sakk-kör.

Előfizetési fölhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

Politikai Ujdonságok

1872-ik évi okt.—decz. folyamára.

Szeptember hó végével az évnegyedes előfizetők ideje lejárt, október 1-től az előfizetés mielőbbi megújítására hívjuk föl a t. olvasó-közönséget, hogy a lap küldésében fönnakadás ne történjék.

Előfizetési föltételek:

Postán küldve vagy Pesten házhoz hordva. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Évnegyedre (október—december 1872.) . . . 2 ft. 50 kr. Félévre (október—március 1872—73.) . . . 5 » »

Csupán a Vasárnapi Ujság:

Évnegyedre (október—december 1872.) . . . 1 ft. 50 kr. Félévre (október—március 1872—73.) . . . 3 » »

Csupán a Politikai Ujdonságok:

Évnegyedre (október—december 1872.) . . . 1 ft. 25 kr. Félévre (október—március 1872—73.) . . . 2 » 50 »

A „Vasárnapi Ujság” 1872. július—szeptemberi évnegyedi folyamából még néhány teljes számú példánnyal szolgálhatunk.

Az előfizetési pénzek beküldése legozszerűbben postai utalvánnyal eszközölhető, a melyre csak egy 5 krajczáros bélyeg teendő.

A Vasárnapi Ujság és P. Ujdonságok kiadó-hivatala (Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Lapunk mai számához a „Nefeletj” szépirodalmi és divatlap előfizetési fölhívása van csatolva.

TARTALOM.

Trefort Ágoston (arczkép). — Mint a fa. — Három cseszesnyemag története (folyt.). — A képviselőház elnökei (négy képpel). — Mehádia és a Herkules-füldök (képpel). — A jelenkori földrajz. — Közlekedés postagalamokkal (vége, képpel). — Egyveleg — Tarház: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felölő szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Azon fényes eredmények,

„koczkáztatás nélkül is lehet nyerni”

mezlek című jel-igém alatt elértetek, eléggé bizonyítják, hogy néhány hó lefolyása alatt, pénzváltó irodámnak, — mint nyilvános lapokban is olvasható volt, — a szerencse különösen kedvezett, arra indítottak, miszerint tekintve igen tisztelt veövím érdekét, s hogy a t. ez. közönség a kínálkozó alkalmat megragadhassa, — különönmű sorsjegyeket az alábbi táblázat szerint a legolcsóbb árakért részletfizetés mellett áruba bocsássak, s p.

Table with columns: névleges érték, mai részletre, 12 havi részletre, 24 havi részletre. Rows include 1864-ki állam-sorsjegy, 1864-ki, 1839-ki, 1860-ki, 1854-ki, magyar jutalom-sorsjegy, dunaszabályozási sorsjegy, Credit-sorsjegy.

Az itt jegyzett sorsjegyeken kívül megszerezhető még nálam mindennemű belföldi- s a kormány által engedélyezett külföldi sorsjegyek részletfizetés mellett a legjutányosb áron, melyek közül különösen: a dunagőzhajózási-, triezsi-, Salm-, Palfy-, Clary-, St.-Genois-, badeni-, Windschgrätz-, Waldstein-, inbrucki-, Rudolf- és braunschweigi sorsjegyek ajánlatnak. — Az általam ajánlott sorsjegyek megvételénél a részletfizetési iv birtokosa kettős előnyt élvez, ugyanis: csekély havi részletfizetés által a sorsjegy birtokába jut, s a részletek befizetése tartalma alatt még kamatot is huz. — 1870 — óta nálam több fő- és számtalan melléknyeremény eszközöltetett igen csekély befizetéssel, e mellett 15,000 eredeti sorsjegy felül, — melyek nálam részletfizetés mellett vásároltattak, adtam át a közönségnek, — melynél a sorsjegy birtokosok ma az eddigi nyereményeken kívül, az árólyam emelkedésén is nyerne, minthogy én, credit-sorsjegyeket részletfizetésre 150 fért adtam el, melyek ma 190 ft., — 1864-ki sorsjegyek 110 ft., melyek én, credit-sorsjegyeket részletfizetésre 100 ft. adtam el, melyek ma 128 1/2 ft., — 1839-ki 200 fts sorsjegyek, melyek ma 350 fton ma 150 ft., — 1860-ki 100 fts sorsjegyek, melyek ma 128 1/2 ft., — 1839-ki 200 fts sorsjegyek, melyek ma 350 fton ma 150 ft., — Pénzváltó-irodámnak továbbá: mindennemű arny- és ezüst pénzek, állam- s magány értékpapírok, sorsjegyek, részvények és szelvények vásároltattak s eladtattak, s tőzsdei megbízások a bécsi, frankfurti, londoni és párisi tőzsdék részére elfogadtattak. 1358 (3-8)

PORGES LAJOS,

bank- és váltóüzlete Pesten. Dorottya-utca 10. sz. alatt.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában (Pesten, egyetem-utca 4-ik sz. a.) megjelentek és minden hiteles könyvkereskedésben kapható:

Kisfaludi Kisfaludy Károly minden munkái.

A Kisfaludy-társaság megbízásából szerkeszté Toldy Ferencz.

Uj olcsó és teljes kiadás négy kötetben. Megjelent az első két kötet, füzve ára 2 ft.

32-ik kiadásban

világszerte ismeretes: „Der persönliche Schutz” című tanulságos könyv Laurentius-tól, lepecsételt borítékban.

20 évi tapasztalatok nyomán ezerszeresen megpróbálva, segély és gyógyítása a gyengései állapotoknak, melyek az önfertőztetés s kicsapongásokból származnak. Megszerezhető minden könyvtár által, Bécsben: Pohán Károly, Wollzeile 33. sz. a. Ára 2 ft. 40 kr., postai küldéssel 2 ft. 50 kr. Szegények, kik bizonyítványuk által igazolják magukat, s közvetlen hozzájárulnak — ingyért. Laurentius.

A számtalan utánzások, valamint az e könyvből kivonatolt, de különösen az ilyenmű piszkos iratok által magasztalt kuruzsolási gyógyításoktól egész jó akaratral mindenkit óvunk. Tehát arra, kerünk figyelmet fordítani, hogy a valódi illetőleg eredeti kiadást szerezzék meg maguknak az érdekeltek — Laurentius-tól, — mely egy 8-rét kötetet képez 232 oldalal, 60 arczbela metzett bonzattal ábrával, s lepecsételve a szerző nevével ellátott bélyeggel. 1340 (3-12)

Foulke és Társa ügyvédek és telepítők New-York, 149 Broadway.

Vidats István gépgyára

Pesten, kétnyul-utca 8. sz. ajánlja a t. gazdász urak becses figyelmébe legjobb szerkezetű világhírű

Vidats-ekéit, állitható taligáit, szecskavágoit, darálóit, Cseplőgépeit gőz- és loerőre, Kukoricza-morzsolóit, gép-szóna-gerebjeit és VIDATS-rostait s kitünő borsajtóit stb.

Biztos kutyából tudomásunkra esvén, mikép találkoznak külföldi gyárak, melyek gyárunk készítményeit, a Vidats-ekéket utáncsinaltatni s a Vidats nevet is az így utáncsinalt ekkére hamisan rányomatni szabadnak tartják. 1328 (8-0)

Ezen jogtalan és méltánytalan, de e mellett ránk nézve káros eljárás ellen midőn ezennel határozottan tiltakozni köteleességünknek tartanók, egyszeresmind figyelmetzük tisztelt gazdászainkat, kik gyárunkat megrendeléseikkel megtisztelni méltóztatnak, és azokat, kik gyárunk készítményeinek elárúsításával foglalkozni óhajtanának, miszerint megrendeléseiket ezentul a hamis ekkékkel megcsalás kikerülése tekintetéből kizárva gyárunkban Pesten, 2 nyul-utca 8. sz. megtenni sziveskedjenek. Számos megrendelést vár: REISS B. magyar. kir. szab. vegy-szerek gyára a fergek gyökeres kiirtására Pesten, három korona-utca 9. sz.

Képes árjegyzékeket kívánatra bérmentesen küldünk.

Uri-utca 1-só szám. Legujabb NÖI-ruha-kelmék hámmalatos oleón! Hamburger Adolf üzletében Pest, uri-utca 1. sz. párisi ház. Minták küldetnek kívánatra mindenféle ingyen és bérmentve, megrendelések utánvét mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Párisi házbán. 1329 (7-20)

Haszonbéri hirdemény.

Turkeve város részéről, a királyi kisebb haszonvetélt vagyis italmérséji jog, a város belterületén levő egy vendégión, három korcsmát és a határban levő két csardán, folyó évi szeptember hó 29-én délelőtti 9 órakor, a városháznál tartandó nyilvános árverésben három egymásután következő évre, vagyis 1873 január 1-től 1875. évi december 31-ig eső időtartamra haszonbérbe fog kiadni. 1354 (2-3) Bérleti szándékozók felhivatnak, hogy a kitértett határidőben és helyen a szükséges bányatpénzzel ellátva jelenjenek meg. A haszonbéri feltételek megtekinthetők a turkevei főbíró hivatalnál. Kelt Turkeven, 1872. évi augusztus 27-én. Katona Sándor, m. k., főbíró.

Cs. és kir. szabadalmazott, a maga nemében egyetlen hatásos patkány- és egéirtőszér. Egy bádóg doboz ára 1 ft. 6 doboz 5 ft. o. é.

Cs. és kir. szab. gyökereken ható poloska-irtőszér, butorok számára. Egy üveg ára 40 kr. 6 üveg 2 ft. o. é. Földművelésnél hatásos poloska-irtőszér, falazat számára. Fészténél, mezelésnél vagy falak mázolásánál a festsébe, mészbe vagy vakolatba keverésre alkalmas. Egy pintes üveg ára 1 ft. 6 pintes üveg 5 ft. o. é. 1 pintes üveg elég-séges egy középnyagú szobára.

Specialitás, kitünően biztos és gyökereken ható sváb-bogar (Heimechen) irtó-por, 1 csomag ára 30 kr., 6 csomag ára 1 ft. 50 kr. Valódi persarovar-por, a bolhák, melyek legyek, hangyák stb. kiirtására. Egy nagy üveg ára 40 kr., 6 nagy üveg 2 ft. o. é. — Egy kis üveg ára 20 kr., 6 kis üveg 1 ft. o. é.

A legcsekélyebb megrendelések is, a illeték beküldése vagy utánvét mellett, pontosan teljesíttetnek. Minden cikkhez a szükséges használati utasítás mellékelve van. 1292 (16-24) Nagyban árszabályok a t. ez. gyógyszerész és kereskedő urak kívánatára díj- és bérmentesen megküldetnek. Aldórt gyár, kölcsönös meg-egyeződés folytán, egyszeresmind városi házak, falusi birtokok, gyárak, áruaktárak, kórházak és egyes helyiségeknek személyzete által a nevezett fergektől meg-tisztítására kezeség mellett vállalkozik.

Azon hathatós eredmények közül, melyek fergek-irtó szereim alkalmazása által elértetek, csupán a következőket vagyok bátor kiemelni: a magy. kir. miniszter-elnökség és magy. kir. belügy-miniszterium palotái; továbbá Feste-íoh Ágoston és Pestbeli Dénes grófok palotái stb. stb.

Számos megrendelést vár: REISS B. magyar. kir. szab. vegy-szerek gyára a fergek gyökeres kiirtására Pesten, három korona-utca 9. sz.

HETI-NAPTÁR.

Table with columns: Hónapi-és hetinap, Katholikus és protestans naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, Nap, Hold. Rows include dates from 15 Vasár to 21 Szom.

KERTÉSZ és EISERT

Pesten, Dorottya-utca 2. sz., a magyar király' című szállodával szemközt ajánlják a következő

SPORT-CZIKKÉK

dús választékát:

Vadászfegyverek.

Egyesüvi percussió fegyverek féléjéig az ára 6.50, 7.25, végig az ára 8.00, 8.75, 9.50, Rubancsovü vadászfegyverek féléjéig az ára 12.50, 13.25, 14.00, 14.75, 15.50, 16.25, 17.00, 17.75, 18.50, 19.25, 20.00, 20.75, 21.50, 22.25, 23.00, 23.75, 24.50, 25.25, 26.00, 26.75, 27.50, 28.25, 29.00, 29.75, 30.50, 31.25, 32.00, 32.75, 33.50, 34.25, 35.00, 35.75, 36.50, 37.25, 38.00, 38.75, 39.50, 40.25, 41.00, 41.75, 42.50, 43.25, 44.00, 44.75, 45.50, 46.25, 47.00, 47.75, 48.50, 49.25, 50.00, 50.75, 51.50, 52.25, 53.00, 53.75, 54.50, 55.25, 56.00, 56.75, 57.50, 58.25, 59.00, 59.75, 60.50, 61.25, 62.00, 62.75, 63.50, 64.25, 65.00, 65.75, 66.50, 67.25, 68.00, 68.75, 69.50, 70.25, 71.00, 71.75, 72.50, 73.25, 74.00, 74.75, 75.50, 76.25, 77.00, 77.75, 78.50, 79.25, 80.00, 80.75, 81.50, 82.25, 83.00, 83.75, 84.50, 85.25, 86.00, 86.75, 87.50, 88.25, 89.00, 89.75, 90.50, 91.25, 92.00, 92.75, 93.50, 94.25, 95.00, 95.75, 96.50, 97.25, 98.00, 98.75, 99.50, 100.25, 101.00, 101.75, 102.50, 103.25, 104.00, 104.75, 105.50, 106.25, 107.00, 107.75, 108.50, 109.25, 110.00, 110.75, 111.50, 112.25, 113.00, 113.75, 114.50, 115.25, 116.00, 116.75, 117.50, 118.25, 119.00, 119.75, 120.50, 121.25, 122.00, 122.75, 123.50, 124.25, 125.00, 125.75, 126.50, 127.25, 128.00, 128.75, 129.50, 130.25, 131.00, 131.75, 132.50, 133.25, 134.00, 134.75, 135.50, 136.25, 137.00, 137.75, 138.50, 139.25, 140.00, 140.75, 141.50, 142.25, 143.00, 143.75, 144.50, 145.25, 146.00, 146.75, 147.50, 148.25, 149.00, 149.75, 150.50, 151.25, 152.00, 152.75, 153.50, 154.25, 155.00, 155.75, 156.50, 157.25, 158.00, 158.75, 159.50, 160.25, 161.00, 161.75, 162.50, 163.25, 164.00, 164.75, 165.50, 166.25, 167.00, 167.75, 168.50, 169.25, 170.00, 170.75, 171.50, 172.25, 173.00, 173.75, 174.50, 175.25, 176.00, 176.75, 177.50, 178.25, 179.00, 179.75, 180.50, 181.25, 182.00, 182.75, 183.50, 184.25, 185.00, 185.75, 186.50, 187.25, 188.00, 188.75, 189.50, 190.25, 191.00, 191.75, 192.50, 193.25, 194.00, 194.75, 195.50, 196.25, 197.00, 197.75, 198.50, 199.25, 200.00, 200.75, 201.50, 202.25, 203.00, 203.75, 204.50, 205.25, 206.00, 206.75, 207.50, 208.25, 209.00, 209.75, 210.50, 211.25, 212.00, 212.75, 213.50, 214.25, 215.00, 215.75, 216.50, 217.25, 218.00, 218.75, 219.50, 220.25, 221.00, 221.75, 222.50, 223.25, 224.00, 224.75, 225.50, 226.25, 227.00, 227.75, 228.50, 229.25, 230.00, 230.75, 231.50, 232.25, 233.00, 233.75, 234.50, 235.25, 236.00, 236.75, 237.50, 238.25, 239.00, 239.75, 240.50, 241.25, 242.00, 242.75, 243.50, 244.25, 245.00, 245.75, 246.50, 247.25, 248.00, 248.75, 249.50, 250.25, 251.00, 251.75, 252.50, 253.25, 254.00, 254.75, 255.50, 256.25, 257.00, 257.75, 258.50, 259.25, 260.00, 260.75, 261.50, 262.25, 263.00, 263.75, 264.50, 265.25, 266.00, 266.75, 267.50, 268.25, 269.00, 269.75, 270.50, 271.25, 272.00, 272.75, 273.50, 274.25, 275.00, 275.75, 276.50, 277.25, 278.00, 278.75, 279.50, 280.25, 281.00, 281.75, 282.50, 283.25, 284.00, 284.75, 285.50, 286.25, 287.00, 287.75, 288.50, 289.25, 290.00, 290.75, 291.50, 292.25, 293.00, 293.75, 294.50, 295.25, 296.00, 296.75, 297.50, 298.25, 299.00, 299.75, 300.50, 301.25, 302.00, 302.75, 303.50, 304.25, 305.00, 305.75, 306.50, 307.25, 308.00, 308.75, 309.50, 310.25, 311.00, 311.75, 312.50, 313.25, 314.00, 314.75, 315.50, 316.25, 317.00, 317.75, 318.50, 319.25, 320.00, 320.75, 321.50, 322.25, 323.00, 323.75, 324.50, 325.25, 326.00, 326.75, 327.50, 328.25, 329.00, 329.75, 330.50, 331.25, 332.00, 332.75, 333.50, 334.25, 335.00, 335.75, 336.50, 337.25, 338.00, 338.75, 339.50, 340.25, 341.00, 341.75, 342.50, 343.25, 344.00, 344.75, 345.50, 346.25, 347.00, 347.75, 348.50, 349.25, 350.00, 350.75, 351.50, 352.25, 353.00, 353.75, 354.50, 355.25, 356.00, 356.75, 357.50, 358.25, 359.00, 359.75, 360.50, 361.25, 362.00, 362.75, 363.50, 364.25, 365.00, 365.75, 366.50, 367.25, 368.00, 368.75, 369.50, 370.25, 371.00, 371.75, 372.50, 373.25, 374.00, 374.75, 375.50, 376.25, 377.00, 377.75, 378.50, 379.25, 380.00, 380.75, 381.50, 382.25, 383.00, 383.75, 384.50, 385.25, 386.00, 386.75, 387.50, 388.25, 389.00, 389.75, 390.50, 391.25, 392.00, 392.75, 393.50, 394.25, 395.00, 395.75, 396.50, 397.25, 398.00, 398.75, 399.50, 400.25, 401.00, 401.75, 402.50, 403.25, 404.00, 404.75, 405.50, 406.25, 407.00, 407.75, 408.50, 409.25, 410.00, 410.75, 411.50, 412.25, 413.00, 413.75, 414.50, 415.25, 416.00, 416.75, 417.50, 418.25, 419.00, 419.75, 420.50, 421.25, 422.00, 422.75, 423.50, 424.25, 425.00, 425.75, 426.50, 427.25, 428.00, 428.75, 429.50, 430.25, 431.00, 431.75, 432.50, 433.25, 434.00, 434.75, 435.50, 436.25, 437.00, 437.75, 438.50, 439.25, 440.00, 440.75, 441.50, 442.25, 443.00, 443.75, 444.50, 445.25, 446.00, 446.75, 447.50, 448.25, 449.00, 449.75, 450.50, 451.25, 452.00, 452.75, 453.50, 454.25, 455.00, 455.75, 456.50, 457.25, 458.00, 458.75, 459.50, 460.25, 461.00, 461.75, 462.50, 463.25, 464.00, 464.75, 465.50, 466.25, 467.00, 467.75, 468.50, 469.25, 470.00, 470.75, 471.50, 472.25, 473.00, 473.75, 474.50, 475.25, 476.00, 476.75, 477.50, 478.25, 479.00, 479.75, 480.50, 481.25, 482.00, 482.75, 483.50, 484.25, 485.00, 485.75, 486.50, 487.25, 488.00, 488.75, 489.50, 490.25, 491.00, 491.75, 492.50, 493.25, 494.00, 494.75, 495.50, 496.25, 497.00, 497.75, 498.50, 499.25, 500.00, 500.75, 501.50, 502.25, 503.00, 503.75, 504.50, 505.25, 506.00, 506.75, 507.50, 508.25, 509.00, 509.75, 510.50, 511.25, 512.00, 512.75, 513.50, 514.25, 515.00, 515.75, 516.50, 517.25, 518.00, 518.75, 519.50, 520.25, 521.00, 521.75, 522.50, 523.25, 524.00, 524.75, 525.50, 526.25, 527.00, 527.75, 528.50, 529.25, 530.00, 530.75, 531.50, 532.25, 533.00, 533.75, 534.50, 535.25, 536.00, 536.75, 537.50, 538.25, 539.00, 539.75, 540.50, 541.25, 542.00, 542.75, 543.50, 544.25, 545.00, 545.75, 546.50, 547.25, 548.00, 548.75, 549.50, 550.25, 551.00, 551.75, 552.50, 553.25, 554.00, 554.75, 555.50, 556.25, 557.00, 557.75, 558.50, 559.25, 560.00, 560.75, 561.50, 562.25, 563.00, 563.75, 564.50, 565.25, 566.00, 566.75, 567.50, 568.25, 569.00, 569.75, 570.50, 571.25, 572.00, 572.75, 573.50, 574.25, 575.00, 575.75, 576.50, 577.25, 578.00, 578.75, 579.50, 580.25, 581.00, 581.75, 582.50, 583.25, 584.00, 584.75, 585.50, 586.25, 587.00, 587.75, 588.50, 589.25, 590.00, 590.75, 591.50, 592.25, 593.00, 593.75, 594.50, 595.25, 596.00, 596.75, 597.50, 598.25, 599.00, 599.75, 600.50, 601.25, 602.00, 602.75, 603.50, 604.25, 605.00, 605.75, 606.50, 607.25, 608.00, 608.75, 609.50, 610.25, 611.00, 611.75, 612.50, 613.25, 614.00, 614.75, 615.50, 616.25, 617.00, 617.75, 618.50, 619.25, 620.00, 620.75, 621.50, 622.25, 623.00, 623.75, 624.50, 625.25, 626.00, 626.75, 627.50, 628.25, 629.00, 629.75, 630.50, 631.25, 632.00, 632.75, 633.50, 634.25, 635.00, 635.75, 636.50, 637.25, 638.00, 638.75, 639.50, 640.25, 641.00, 641.75, 642.50, 643.25, 644.00, 644.75, 645.50, 646.25, 647.00, 647.75, 648.50, 649.25, 650.00, 650.75, 651.50, 652.25, 653.00, 653.75, 654.50, 655.25, 656.00, 656.75, 657.50, 658.25, 659.00, 659.75, 660.50, 661.25, 662.00, 662.75, 663.50, 664.25, 665.00, 665.75, 666.50, 667.25, 668.00, 668.75, 669.50, 670.25, 671.00, 671.75, 672.50, 673.25, 674.00, 674.75, 675.50, 676.25, 677.00, 677.75, 678.50, 679.25, 680.00, 680.75, 681.50, 682.25, 683.00, 683.75, 684.50, 685.25, 686.00, 686.75, 687.50, 688.25, 689.00, 689.75, 690.50, 691.25, 692.00, 692.75, 693.50, 694.25, 695.00, 695.75, 696.50, 697.25, 698.00, 698.75, 699.50, 700.25, 701.00, 701.75, 702.50, 703.25, 704.00, 704.75, 705.50, 706.25, 707.00, 707.75, 708.50, 709.25, 710.00, 710.75, 711.50, 712.25, 713.00, 713.75, 714.50, 715.25, 716.00, 716.75, 717.50, 718.25, 719.00, 719.75, 720.50, 721.25, 722.00, 722.75, 723.50, 724.25, 725.00, 725.75, 726.50, 727.25, 728.00, 728.75, 729.50, 730.25, 731.00, 731.75, 732.50, 733.25, 734.00, 734.75, 735.50, 736.25, 737.00, 737.75, 738.50, 739.25, 740.00, 740.75, 741.50, 742.25, 743.00, 743.75, 744.50, 745.25, 746.00, 746.75, 747.50, 748.25, 749.00, 749.75, 750.50, 751.25, 752.00, 752.75, 753.50, 754.25, 755.00, 755.75, 756.50, 757.25, 758.00, 758.75, 759.50, 760.25, 761.00, 761.75, 762.50, 763.25, 764.00, 764.75, 765.50, 766.25, 767.00, 767.75, 768.50, 769.25, 770.00, 770.75, 771.50, 772.25, 773.00, 773.75, 774.50, 775.25, 776.00, 776.75, 777.50, 778.25, 779.00, 779.75, 780.50, 781.25, 782.00, 782.75, 783.50, 784.25, 785.00, 785.75, 786.50, 787.25, 788.00, 788.75, 789.50, 790.25, 791.00, 791.75, 792.50, 793.25, 794.00, 794.75, 795.50, 796.25, 797.00, 797.75, 798.50, 799.25, 800.00, 800.75, 801.50, 802.25, 803.00, 803.75, 804.50, 805.25, 806.00, 806.75, 807.50, 808.25, 809.00, 809.75, 810.50, 811.25, 812.00, 812.75, 813.50, 814.25, 815.00, 815.75, 816.50, 817.25, 818.00, 818.75, 819.50, 820.25, 821.00, 821.75, 822.50, 823.25, 824.00, 824.75, 825.50, 826.25, 827.00, 827.75, 828.50, 829.25, 830.00, 830.75, 831.50, 832.25, 833.00, 833.75, 834.50, 835.25, 836.00, 836.75, 837.50, 838.25, 839.00, 839.75, 840.50, 841.25, 842.00, 842.75, 843.50, 844.25, 845.00, 845.75, 846.50, 847.25, 848.00, 848.75, 849.50, 850.25, 851.00, 851.75, 852.50, 853.25, 854.00, 854.75, 855.50, 856.25, 857.00, 857.75, 858.50, 859.25, 860.00, 860.75, 861.50, 862.25, 863.00, 863.75, 864.50, 865.25, 866.00, 866.75, 867.50, 868.25, 869.00, 869.75, 870.50, 871.25, 872.00, 872.75, 873.50, 874.25, 875.00, 875.75, 876.50, 877.25, 878.00, 878.75, 879.50, 880.25, 881.00, 881.75, 882.50, 883.25, 884.00, 884.75, 885.50, 886.25, 887.00, 887.75, 888.50, 889.25, 890.00, 890.75, 891.50, 892.25, 893.00, 893.75, 894.50, 895.25, 896.00, 896.75, 897.50, 898.25, 899.00, 899.75, 900.50, 901.25, 902.00, 902.75, 903.50, 904.25, 905.00, 905.75, 906.50, 907.25, 908.00, 908.75, 909.50, 910.25, 911.00, 911.75, 912.50, 913.25, 914.00, 914.75, 915.50, 916.25, 917.00, 917.75, 918.50, 919.25, 920.00, 920.75, 921.50, 922.25, 923.00, 923.75, 924.50, 925.25, 926.00, 926.75, 927.50, 928.25, 929.00, 929.75, 930.50, 931.25, 932.00, 932.75, 933.50, 934.25, 935.00, 935.75, 936.50, 937.25, 938.00, 938.75, 939.50, 940.25, 941.00, 941.75, 942.50, 943.25, 944.00, 944.75, 945.50, 946.25, 947.00, 947.75, 948.50, 949.25, 950.00, 950.75, 951.50, 952.25, 953.00, 953.75, 954.50, 955.25, 956.00, 956.75, 957.50, 958.25, 959.00, 959.75, 960.50, 961.25, 962.00, 962.75, 963.50, 964.25, 965.00, 965.75, 966.50, 967.25, 968.00, 968.75, 969.50, 970.25, 971.00, 971.75, 972.50, 973.25, 974.00, 974.75, 975.50, 976.25, 977.00, 977.75, 978.50, 979.25, 980.00, 980.75, 981.50, 982.25, 983.00, 983.75, 984.50, 985.25, 986.00, 986.75, 987.50, 988.25, 989.00, 989.75, 990.50, 991.25, 992.00, 992.75, 993.50, 994.25, 995.00, 995.75, 996.50, 997.25, 998.00, 998.75, 999.50, 1000.25, 1001.00, 1001.75, 1002.50, 1003.25, 1004.00, 1004.75, 1005.50, 1006.25, 1007.00, 1007.75, 1008.50, 1009.25, 1010.00, 1010.75, 1011.50, 1012.25, 1013.00, 1013.75, 1014.50, 1015.25, 1016.00, 1016.75, 1017.50, 1018.25, 1019.00, 1019.75, 1020.50, 1021.25, 1022.00, 1022.75, 1023.50, 1024.25, 1025.00, 1025.75, 1026.50, 1027.25, 1028.00, 1028.75, 1029.50, 1030.25, 1031.00, 1031.75, 1032.50, 1033.25, 1034.00, 1034.75, 1035.50, 1036.25, 1037.00, 1037.75, 1038.50, 1039.25, 1040.00, 1040.75, 1041.50, 1042.25, 1043.00, 1043.75, 1044.50, 1045.25, 1046.00, 1046.75, 1047.50, 1048.25, 1049.00, 1049.75, 1050.50, 1051.25, 1052.00, 1052.75, 1053.50, 1054.25, 1055.00, 1055.75, 1056.50, 1057.25, 1058.00, 1058.75, 1059.50, 1060.25, 1061.00, 1061.75, 1062.50, 1063.25, 1064.00, 1064.75, 1065.50, 1066.25, 1067.00, 1067.75, 1068.50, 1069.25, 1070.00, 1070.75, 1071.50, 1072.25, 1073.00, 1073.75, 1074.50, 1075.25, 1076.00, 1076.75, 1077.50, 1078.25, 1079.00, 1079.75, 1080.50, 1081.25, 1082.00, 1082.75, 1083.50, 1084.25, 1085.00, 1085.75, 1086.50, 1087.25, 1088.00, 1088.75, 1089.50, 1090.25, 1091.00, 1091.75, 1092.50, 1093.25, 1094.00, 1094.75, 1095.50, 1096.25, 1097.00, 1097.75, 1098.50, 1099.25, 1100.00, 1100.75, 1101.50, 1102.25, 1103.00, 1103.75, 1104.50, 1105.25, 1106.00, 1106.75, 1107.50, 1108.25, 1109.00, 1109.75, 1110.50, 1111.25, 1112.00, 1112.75, 1113.50, 1114.25, 1115.00, 1115.75, 1116.50, 1117.25, 1118.00, 1118.75, 1119.50, 1120.25, 1121.00, 1121.75, 1122.50, 1123.25, 1124.00, 1124.75, 1125.50, 1126.25, 1127.00, 1127.75, 1128.50, 1129.25, 1130.00, 1130.75, 1131.50, 1132.25, 1133.00, 1133.75, 1134.50, 1135.25, 1136.00, 1136.75, 1137.50, 1138.25, 1139.00, 1139.75, 11